Ազգ
Azg armenian daily
19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ #152 (1655)

Ելցինը չի ընդունել Կիրիենկոյի եւ Դուբինինի՝ հրաժարական տալու առաջարկությունները

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Ֆինանսական ճգնաժամի նոր ալիքի առնչությամբ ՌԴ կառավարության ղեկավար Սերգեյ Կիրիենկոն եւ կենտրոնական բանկի նախագահ Սերգեյ Դուբինինը պատրաստակամություն են հայտնել հեռանալու իրենց պաշտոններից, սակայն Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը չի համաձայնել այս առաջարկություններին: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այս մասին այսօր հայտնել է ՌԴ նախագահի վարչակազմի մի բարձրաստիճան ներկայացուցիչ:

Ըստ այս աղբյուրի տվյալների, Բորիս Ելցինի հետ դեռեւս կիրակի օրը կայացած հանդիպման ժամանակ Սերգեյ Կիրիենկոն ընդգծել է իր անձնական պատասխանատվությունն ստեղծված իրադրության համար եւ պատրաստակամություն է հայտնել հրաժարականի դիմում տալու:

Իր հերթին ՌԴ կենտրոնական բանկի ղեկավար Սերգեյ Դուբինինը, տեղեկացրել է այդ աղբյուրը, երկուշաբթի օրը նամակով դիմել է նախագահին, որով հայտնել է, թե պատրաստ է ընդունելու այս պաշտոնում իր գտնվելու նպատակահարմարության մասին՝ պետության ղեկավարի որոշումը:

«Նախագահը չի համաձայնել այս առաջարկություններին եւ վարչապետին ու կենտրոնական բանկի ղեկավարին պարտավորեցրել է շարունակել դրությունը շտկելու աշխատանքը», ընդգծել է Կրեմլի վարչակազմի աղբյուրը:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հարություն Կարապետյան. «Մեր երկրի զարգացման համապատասխան ազատ մամուլ ունենք»

Հարցազրույց ՀՀ կառավարությանն առընթեր տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության պետի հետ

– Վերջերս հայաստանյան մամուլի որոշ օրգաններ բացահայտ արշավ են սկսել Ձեր ղեկավարած վարչության դեմ: Մատնանշելով Ադրբեջանի եւ Վրաստանի օրինակները, գրում են, թե այդ երկրներում համանման պետական կառույց չկա, թե Ձեր վարչությունը, «կոչված լինելով միջնորդ դառնալ պետության եւ մամուլի միջեւ, զբաղված է ընդամենը տարածքներ եւ ծառայողական ավտոմեքենաներ բաժանելով...», մի խոսքով, ոչ ավելի, ոչ պակաս՝ «մամուլի խոչընդոտ է»: Ոչ այնքան այս մեղադրանքներին պատասխանելու, որքան հասարակությանն օբյեկտիվ տեղեկատվություն հաղորդելու համար ասացեք, խնդրեմ, թե ինչո՞վ եք զբաղված այս երեք ամիսներին, ինչ ստանձնել եք վարչության պետի պաշտոնը:

– Լրագրողական տարրական բարեխղճություն եւ պարզ մարդկային պարկեշտություն ցուցաբերելու դեպքում նման անպատասխանատու պնդումների հեղինակները կարող էին ձեզ նման գալ եւ մեզ հարցնել, թե ինչո՞վ ենք զբաղված: Կարճ ասեմ՝ վերջին երեք ամսում արվել է այն, ինչ չի արվել մի քանի տարիների ընթացքում: Դա անհրաժեշտ նորմատիվային փաստաթղթերի ստեղծումն է, պայմանագրերի կնքումն է ուրիշ կազմակերպությունների հետ եւ շատ այլ բաներ: Նկատի ունեմ եւ մեր ոլորտը, եւ կապի նախարարությունը հեռուստառադիոհաղորդումների ապահովման գծով: Պարզ ասած, մենք իրավական դաշտ ենք ստեղծել վարչության գործունեության համար: Եթե պետությունը ներկա պայմաններում գումարներ է հատկացնում հեռուստատեսության, ռադիոյի, պետական այլ լրատվամիջոցների գոյատեւման համար, ապա այդ գումարների ծախսը պետք է պետականորեն վերահսկվի: Մենք շռայլության եւ անփույթ վերաբերմունքի իրավունք չունենք: Ուստի հենց թեկուզ պետական բյուջեից կատարվող հատկացումների նպատակային իրացման համար վարչության կամ որեւէ այլ պետական կառույցի գոյությունն անհրաժեշտություն է: Երկրորդ, մենք մեր առջեւ խնդիր ենք դրել Հայաստանում ստեղծել միասնական տեղեկատվական դաշտ անկախ այդ դաշտում գործող սուբյեկտների, խմբագրությունների սեփականության ձեւից: Ընդհիմադի՞ր, թե՞ իշխանամետ թերթ կամ այլ լրատվամիջոց վերջին հաշվով նույն խնդիրներն է կատարում, որովհետեւ դա այս երկրի թերթն է, այս երկրի լրատվամիջոցն է: Մենք պետք է նպաստենք, որ Հայաստանում ստեղծվի ու զարգանա պրոֆեսիոնալ եւ ազատ ժուռնալիստիկան: Ես «պրոֆեսիոնալ» բառը պատահական չեմ օգտագործում, քանի որ դեռեւս մենք, ցավոք, չենք տիրապետում միջազգային պրոֆեսիոնալ ժուռնալիստիկայի բազմաթիվ չափանիշների: Ոչ մի առանձին երեւույթ չի կարող շատ նկատելի առաջ ընկնել երկրի ընդհանուր զարգացումից: Ինչ զարգացման աստիճանի վրա հիմա գտնվում է Հայաստանը, այդ աստիճանին համապատասխան ազատ մամուլ մենք ունենք: Ծիծաղելի կլիներ ենթադրել, թե մենք հիմա կարող ենք ունենալ մամուլի այնպիսի ավանդույթներ, ինչպիսիք ձեւավորվել են ԱՄՆ-ում վերջին 200 տարվա ընթացքում: Վարչությունը նպաստել չի դնում եւ նույնիսկ լծակներ էլ չունի խոչընդոտելու մամուլի զարգացումը: Տասված, որ մենք ամերիկյան 200 տարվա ճանապարհն անցնենք 20 տարում, բայց դա բնականորեն պիտի լինի, որովհետեւ մտակել էլ չի կարելի արհեստական արագացումը մեզ վերջիվերջո կվերադարձնի այնտեղ, որտեղից գալիս ենք:

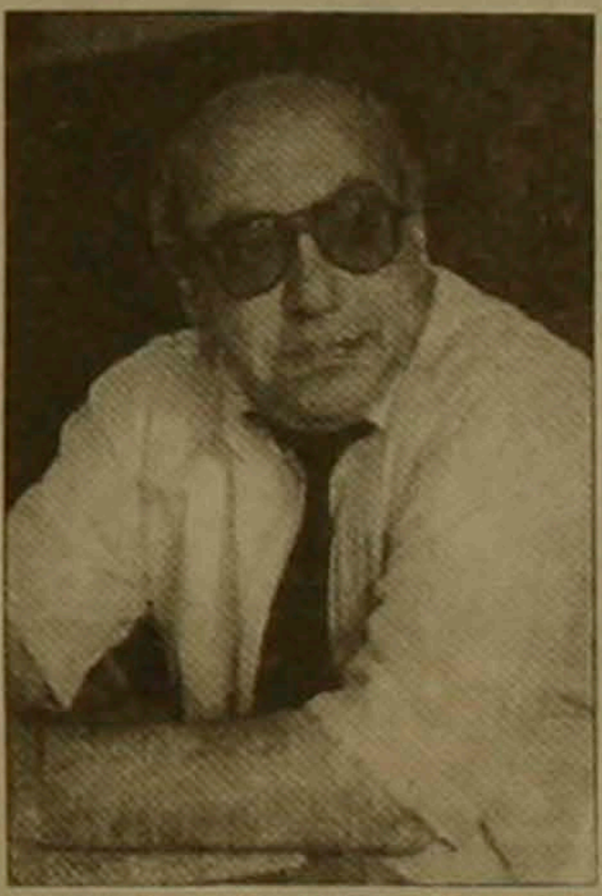

– Այսինքն՝ պետական վերահսկելիության ապահովո՞ւմ...

Տես ♦ էջ 3

ԵՐԵՎԱՆ

Բանկերը խուսափում են ռուբլուց

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄՆԱՐՔ: Այսօր Հայաստանի կանխիկ արտարժույթի շուկայում կտրուկ իջել է ռուսական տարադրամի գնումը: Դեռ երեկ Երեւանի փոխանակման կետերը ռուբլին գնում էին միջինը 75 դրամով, իսկ այսօր ռուբլու գնումը կազմել է 50-55 դրամ: Այսպիսով, արտարժութային միջանցքի մեծացման մասին ՌԴ կառավարության եւ ԿԲ որոշումը անհապաղ անդրադարձավ հայկական ֆինանսական շուկայի վրա:

Նշենք, որ որոշ հայկական բանկեր ընդհանրապես հրաժարվել են ռուբլու հետ գործարքներից՝ ձեռնպահ մնալով փոխանակման արժեքի սահմանումից: Նրանցից մի քանիսը, հասարակության շրջանում խուճապային տրամադրություն անկնկալելով, կտրուկ իջեցնելով գնումը, հին մակարդակի վրա են թողել վաճառքը՝ միջինը 78-80 դրամ: Նույն պատկերն է նաեւ անկանխիկ արտարժույթի բանկային շուկայում:

Փորձագետների գնահատմամբ, այսօր ռուբլին բավականաչափ դուրս է մղված հայկական շուկայից եւ նրան է պատկանում կանխիկ արտարժույթի շուկայի ծավալի 20 տոկոսից ոչ ավելին: Հանրապետությունում հայտնի փորձագետ, որոշ բանկերի խորհրդատու Հարություն Մեսրոպյանի կարծիքով, ներկայիս իրավիճակը կարելի է բնորոշել որպես, ռուբլու առնչությամբ արժեզրկողական [illegible] անորոշության առկայություն, ինչը ռմանց մղում է «սպեկուլյացիայի»: Նրա կարծիքով, դեռեւս սարսափելի ոչինչ շուկայում չի կատարվում, սակայն ժամանակային տեսանկյունից, այսինքն կարճաժամկետ գերհույսի հաշվառմամբ, պարզ չի, թե ռուսական ճգնաժամի սրումը ինչպես կանդրադառնա հայկական ֆինանսական շուկայի ներքին պարամետրերի վրա:

Քլինթոնը խոստովանեց Լեւինսկու հետ «անպատշաճ» հարաբերություններ ունենալը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ (ՌՈՅԹԵՐ): Նախագահ Բիլ Քլինթոնը երկուշաբթի գիշեր ամերիկացի ժողովրդին խոստովանեց Մոնիկա Լեւինսկու հետ «անպատշաճ» հարաբերություններ ունեցած լինելը եւ ասաց, որ ցավում է երկրին ու իր ընտանիքին այդ հարցում պատ կողմնորոշելու տալու համար:

Այսուհանդերձ, ավելի քան 4 ժամ շարունակ դատական հանձնաժողովի առաջ վկայություն տալուց հետո ամերիկացի ժողովրդի առջեւ հեռուստատեսային ճառ արտասանելու ընթացքում նախագահ Քլինթոնը հարձակվեց Քեներ Սթարի գլխավորած հետաքննող անկախ հանձնաժողովի վրա եւ ասաց, որ ժամանակն է կանգ առնել եւ մարդկանց անձնական կյանքին չմիջամտել. «Մինչ իմ պատասխանները ցարդ եղել են իրավականորեն ճշգրիտ, սակայն կամովին տեղեկություններ չեմ տվել: Իսկապես, ես օրինոդ Լեւինսկու հետ հարաբերություններ ունեցել եմ, որոնք պատշաճ չեն եղել», ասաց Քլինթոնը նախապես իր տված այն ցուցմունքի մասին, թե ինքը սեռային հարաբերություններ չի ունեցել Սպիտակ տան նախկին պրակտիկանտի հետ:

«Արդարեւ, դա սխալ էր: Դատողության ճակատագրական բացթողում էր եւ անձնական ծախողություն իմ կողմից, որի համար միայն ինքս եւ ամբողջովին պատասխանատու եմ», ասաց նա:

«Սակայն այսօր ես դատական հանձնաժողովին ասացի ու կրկնում եմ ձեր առաջ այժմ, որ երբեւիցե որեւէ մեկին չեմ խնդրել ստել, թաքցնել կամ փչացնել որեւէ ապացույց, եւ կամ որեւէ ուրիշ անօրինական գործողությունների չեմ դիմել: Եվ ես գիտեմ, որ հրապարակային իմ մեկնաբանությունները այս հարցի մասին իմ լռությունը սխալ տպավորություն են թողել: Ես ապակողմնորոշել եմ ժողովուրդին, ներառյալ իմ կնոջը: Ես խորապես ցավում եմ դրա համար», շարունակեց նա:

Սակայն հայտարարելուց հետո, թե ինքը պատրաստ է իր ընտանիքին հասցրած որեւէ վնաս ուղղելու, նախագահ Քլինթոնն ասաց. «Նույնիսկ նախագահներն ունեն իրենց անձնական կյանքը: Ժամանակն է դադարեցնելու անհատական հետապնդումները ու անձնական կյանքի միջամտությունները եւ վերադառնալու ազգային կյանքի խնդիրներին»:

Վրաստան. Կոմկուսի ղեկավարը Ախալքալաքի իրադարձությունների համար մեղադրում է Շեւարդնաձեին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄՆԱՐՔ: «Ախալքալաքի միջադեպը կասարվեց երկրի ղեկավարության մեղքով», նշում է Վրաստանի միասնական կոմկուսի ղեկավար Պանտելեյմոն Գիորգաձեն: «Դրա ուղղակի պատասխանատուն գերագույն գլխավոր հրամանատարն է Վրաստանի նախագահը, քանզի հրետանային զորավարժությունները նրա խրախուսմամբ են անցկացվում», հայտարարեց վրացի կոմունիստների ղեկավարը:

Նրա խոսքերով, Ախալքալաքում չէր կարելի ընդհանրապես զորավարժություններ անցկացնել, քանի որ այն «անհանգիստ տարածաշրջան է» եւ երկրի ղեկավարությունը գերազանց գիտեր այդ մասին: «Ես այդ իրադարձությունները գնահատում եմ որպես հանցավոր անտարբերություն կամ հայ եւ վրացի ժողովուրդների բարեկամության դեմ ուղղված սադրանք», հայտարարեց Պանտելեյմոն Գիորգաձեն:

«Այսօր Վրաստանի ղեկավարությունը փորձում է մեղքը գցել ռուս զինվորների վրա, նրանց մեղադրելով, որ նրանք նշանակված պահին չեն եղել զինափորձարանում եւ «ինչ որ մարդկանց վրա, ովքեր պայթյունավտանգ գործունեություն են վարել պլանավորված զորավարժությունների նախօրեին», հայտարարեց Պանտելեյմոն Գիորգաձեն:

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

«Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիա» բանկը եւ հայաստանյան ֆինանսական շուկան

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիա» բանկի փոխնախագահ եւ գործադիր տնօրեն Արմեն Խանդկարյանն անկեղծ էր «Հայաստանում արդեն այն ժամանակը չէ, ինչպես դեռ «Միդլենդ Արմենիայի» գալուստյան պահին էր, երբ յուրաքանչյուր կայացած եւ ֆինանսական ուժեղ կառույց Հայաստանում կարող էր իրեն զգալ մրցակցությունից դուրս: Հայկական բանկերը շատ ամուր են անգամ միջին բանկի կապիտալը 2 մլն դոլար է»: Այսպիսով, ռուսաստանյան առաջին տասնյակում գտնվող զորեղ բանկերից մեկի դուստր ձեռնարկությունը «Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիան» ղեկավարվում է Կեսարի հայտնի ձեւակերպման վերաիմաստավորմամբ ոչ այնքան «եկա, տեսա, հաղթեցի», որքան «եկա, տեսա, աշխատում եմ»: Արմեն Խանդկարյանը մեզ ներկայացրեց այն նոր գործառնությունները, որ իր բնույթով այս ունիվերսալ բանկը պատրաստվում է իրագործել մեր ֆինանսական շուկայում կանխավ չմոռանալով արժանին մատուցել հայաստանյան բանկային օրենսդրությանը, որը նա գնահատեց ամենաազատականը եւ բարենպաստը օտարերկրյա ներդրողների եւ բանկիրների համար: «Ռոսիյսկի կրեդիտը» դեռեւս 97 թ. էր մտադրվել խարիսխ ձգել Հայաստանում: 1997 թ. մայիսին Վիտալի Մալկինը հանդիպել էր Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ եւ ստացել վստահության ու համագործակցության առհավատչյան: Այսօր արդեն «Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիա» բանկի ակտիվ գործունեության մեկ շաբաթն է լրանում, եւ նա գտնում է իր առաջին հաճախորդներին: Արմեն Խանդկարյանը մեզ հայտնեց, որ քառօրյա գործունեության ընթացքում բանկում արդեն բացվել է 35 հաշիվ, եւ 50 հազար դոլարից ավելի ավանդներ են ի պահ տրվել:

Տես ♦ էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Բանկի առաւելությունն անհատների սպասարկումն է

Արմեն Խանդկարյանը (նկարում ձախից) հավաստիացրեց, թե «Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիա» բանկի ռազմավարական ուղղությունը, բանկային լեզվով ասած, ֆիզիկական անձանց, այսինքն մասնավոր անձերի սպասարկումն է, որից բանկերը վերջերս սկսել են շեղվել: Այսինքն նախ անհատ հաճախորդը եւ

երկրորդ նորամուծությունը, որը ամենաուշը սեպտեմբերից կգործի «ՌԿ-Արմենիայում», բանկային հաշիվների անմիջական կառավարումն է բնակարանից կամ գրասենյակից: Մոսկվայում գործում է «Հեռախոսային բանկ» համակարգը, կամ «Բանկ հաճախորդը», պարզ ասած բանկում տեղադրվում է համապատասխան համակարգիչ, մոդեմ, այն միացվում է հեռախոսային ցանցին, որոշվում են բանալիները, որոնց միջոցով ծրագիրը գաղտնագերծվում է, եւ համակարգիչը հաճախորդին ընձեռում է համապատասխան ինֆորմացիան,

կոսադրույքներ ունեն, քան դիցուք լոմբարդային կամ այլ վարկերը: Արմեն Խանդկարյանն առայժմ առանց անունների հայտնելու նշեց, թե իրենք արդեն բանակցում են քաղաքի առեւտրային խոշոր կետերի հետ, նրանց «Խնայբանկի» սկզբունքով սպառողական վարկեր հատկացնելու համար: Ճիշտ է, այստեղ կան որոշ դժվարություններ, որովհետեւ հաստատագրված եկամուտների ճշգրտման խնդիր կա, բայց գործն առաջ է շարժվում:

«ՌԿ-Արմենիան» պատրաստվում է ներդրումային ակտիվ քաղաքականություն ծավալել մանր եւ միջին

ամսական 2.6-2.8 տոկոսով: Որպես համեմատություն փաստենք, որ «Միդլենդը» տրամադրում է շուրջ 2 տոկոսով, իսկ տեղական ռեզիդենտ բանկերը մինչեւ 3.5, ընտրված է ոսկե միջինը: «ՌԿ-Արմենիան» գործելու է նաեւ ՊԿՊ-ների շուկայում իր ակտիվների էական մասը ներդնելով բարձր լիկվիդային այս շուկայում:

«ՌԿ-Արմենիան» նաեւ արտաբանկային նպատակներ ունի

«Ռոսիյսկի կրեդիտը» Ռուսաստանում հզոր հոլդինգային ընկերություն է, որն աշխատում է սեւ եւ

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

«Ռոսիյսկի կրեդիտ-Արմենիա» բանկը եւ հայաստանյան ֆինանսական շուկան

ապա ընկերությունները: Բանկային ավանդների (տարադրամով) ներգրավման համար «ՌԿ-Արմենիան» առաջարկում է տարեկան 7-15 տոկոս կախված ավանդների մեծությունից եւ ներդրման ժամկետից:

Առաջին հիմնական գործառույթը, որը «ՌԿ-Արմենիան» մտադիր է իրագործել Հայաստանում, պլաստիկ քարտերի համակարգի ներդրումն է: Շուտով նրանց քարտերը կմիանան VIZA համակարգին, որը հնարավորություն կտա ընդլայնելու նրանց կիրառման աշխարհագրական տարածքը, եւ «ՌԿ-Արմենիա» հաճախորդն իր քարտով կկարողանա ցանկացած բանկային կետում գումարային գործառնություններ կատարել: Ճիշտ է, Հայաստանում առկա է «Ագրոբանկի» անհաջող փորձը պլաստիկ քարտերի ներդրման գործում, ինչպես հումորով նկատեց *Ա. Խանդկարյանը*, «Մեր ազգային մենթալիտետն այնպիսին է, որ սիրում ենք, երբ խշշում է ձեռքերում կամ գրպանում, բայց փորձն ապացուցել է, որ հայ հաճախորդը ամենաարագ քաղաքակրթվող հաճախորդներից է»: «ՌԿ-Արմենիան» արդեն բանակցություններ է վարում ԿԲ-ի հետ մնացյալ բանկերին եւս ներառելու անկանխիկ գործառնությունների համակարգում:

կատարվում են որոշակի գործառույթներ:

Երրորդ գործառնությունը, որն արդեն նորույթ չէ, բայց անհրաժեշտություն է, լոմբարդային վարկավորումն է: Նորույթը խանութների եւ առեւտրային խոշոր կենտրոնների ներառումն է պլաստիկ քարտերի եւ անկանխիկ հաշիվների համակարգում, ինչպես նաեւ նրանց սպառողական վարկերի տրամադրումը, որոնք նկատելիորեն ավելի ցածր տո-

բիզնեսի ոլորտում, այստեղ նախապայմանը հետեւյալն է. ա) հաճախորդը պետք է բանկում բացի իր հիմնական հաշիվը կամ փոխանցի այլ բանկից դեպի «ՌԿ-Արմենիա»: բ) Մեկ ամսվա ընթացքում նրա դրամական հոսքերը կվերահսկվեն, ապա բանկի հատուկ վարչությունը բարձրորակ խորհրդատվություն կկազմակերպի նրա բիզնես ծրագրի համար: «ՌԿ-Արմենիան» պատրաստ է տրամադրել արտարժույթով վարկեր

գունավոր մետալուրգիայի ոլորտում զբաղվելով արտաբանկային գործունեությամբ: «ՌԿ-Արմենիան» ընդօրինակելու է մայր բանկի կառույցը: Ծրագրված է բացել «ՌԿ-Արմենիա» ապահովագրական եւ լիզինգային ընկերություններ: ՀՀ նախագահի եւ վարչապետի հետ հանդիպումների ընթացքում քննարկվել է մայր բանկի կողմից Հայաստանի արդյունաբերության որոշակի ճյուղերում ուղղակի ներդրումներ կատարելու հեռանկարը: Արմեն Խանդկարյանը հստակեցրեց, որ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունից արդեն ստացել են մի շարք ծրագրեր, որոնք վերաբերում են դիատոմիտի, պեռլիտի, պղնձի եւ մոլիբդենի արտադրություններին: Ակտիվ հետաքրքրություն կար ալյումինի «Կանազի» գործարանի հանդեպ, բայց «Ինկոմբանկը» առաջ անցավ: Գագիկ Մարտիրոսյանն առաջարկել է մեծ ծրագիր էներգետիկայի ոլորտում ՀԱԷԿ, գազամուղ... Արմեն Խանդկարյանը շեշտեց, որ իրենք շտապում են կողմնորոշվել եւ զբաղեցնել այն ոլորտները, որոնք ազատ են, որովհետեւ շատ դաշտեր արդեն գրավված են, ինչպես ոսկու արդյունահանման եւ ալյումինի դեպքում:

ԱՐՄԱՎԻՐ

Արգելվեց բենզինի վաճառքը ցիստեռններից

Արդեն 10 օր է, Էջմիածին-Երեւան ավտոմայրուղու Փարաքարի եւ Թաիրովի հատվածներում ցիստեռններից վաճառվող բենզինի առեւտուրը դադարեցվել է: Բացի այս ճանապարհահատվածից, որի երկու կողմերում մի քանի տասնյակ բենզինի ցիստեռններ 90-ական թթ. սկսած կատարում էին շուրջօրյա առեւտուր եւ որը անվանվում էր Հայաստանի «փոքրիկ Քուվեյթ», արգելվել է նաեւ Արմավիրի մարզի ողջ տարածքում ցիստեռններից բենզինի վաճառքը: Նմանապես առեւտուրը մետաղյա տարաներով թույլատրվում է միայն համապատասխան արտոնագրերի առկայության դեպքում: Այս միջոցառումն իրականացվում է Արմավիրի մարզպետ Ալբերտ Հերոյանի հրամանով, որի համար հիմք է ծառայել մոտ 10 օր առաջ մարզի Ապագա գյուղում տեղի ունեցած դժբախտ պատահարը, երբ գազի ցիստեռնի պայթյունի հետեւանքով վիրավորվել էր 11 մարդ, իսկ 1 երեխա՝ մահացել: Ընդհանրապես վերջին շրջանում ցիստեռններից ու մետաղյա տարաներից բենզինի առեւտուրը շատ է քննադատվում: Սկսվում, բայց այդպես էլ ավարտին չեն մոտենում այս բնագավառում առեւտրի կանոնակարգմանն ուղղված միջոցառումները: Ինչպես տեղեկացրին Արմավիրի մարզպետարանի լրատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, բենզինի վաճառքի թույլտվության համապատասխան արտոնագրերը տրվում են անվտանգության երաշխիքների դեպքում միայն: Արարատյան դաշտավայրի շոգ ամառվա այս սեզոնին հատկապես, երբ ջերմաստիճանն օրվա ընթացքում գերազանցում է անգամ 40 աստիճանը, վտանգավոր է դարձել վառելանյութի վաճառքն այնպիսի ցիստեռններից, որոնք չեն համապատասխանում ոչ մի չափանիշի եւ նախատեսված են միայն ջուր կամ կաթ տեղափոխելու համար: Մարզպետ Հերոյանը հայտարարել է, որ մարզի տարածքում այսուհետեւ բենզինի առեւտուրը պետք է կատարվի բենզալցման կայաններից: Ի դեպ, վերջին շրջանում «Լեգենդա» ֆիրմայի, ինչպես նաեւ դրսից եկած այլ գործարարների միջոցներով մարզի տարածքում կառուցվել եւ կառուցվում են անվտանգության չափանիշներին համապատասխան բենզալցման կայաններ:

Մ. Գ.

Որքանով ճիշտ կլինի դպրոցների տնօրինության հանձնումը համայնքներին

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 17-ից հանրապետությունում սկսվեցին օգոստոսյան խորհրդակցությունները նվիրված դպրոցների հիմնահարցերին: Առաջին խորհրդակցությունը անցկացվեց Արտաշատում:

Այս մասին հայտնեց կրթության եւ գիտության նախարարության ծրագրամեթոդական վարչության պետ Կարեն Մելքոնյանը: Ըստ նրա Արարատի մարզի մանկավարժները բացասաբար են ընդունել այն լուրը, որ առաջիկայում հանրակրթական դպրոցները աստիճանաբար եւ փորձնական կարգով մարզային ենթակայությունից հանձնվելու են համայնքային ենթակայությանը: Վկայաբերելով որոշ փաստեր, որ համայնքներին հանձնված երաժշտական դպրոցները եւ մանկապարտեզները հետո դադարել են գործելուց, ուսուցիչները խնդրել են այս հարցում ցուցաբերել զգուշություն եւ կշռադատված մոտեցում:

Աշխարհի 1998 թ. հայ գեղեցկուհին կընտրվի Ստեփանակերտում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 17-ին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության մայրաքաղաքում կանցկացվի «Աշխարհի հայուհի» գեղեցկության մրցույթը, որը հանրապետության կառավարության աջակցությամբ նախաձեռնել է «Միսս Հայաստան» մրցույթների կազմակերպիչ Երեւանի կամերային թատրոնը:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերներ ուղարկվել են 41 երկրների հայկական համայնքների: Քսանվեց երկրներից (Վրաստան, ԱՄՆ, Իտալիա, Ուկրաինա, Ուրուգվայ, Արգենտինա, Կանադա, Բուլղարիա, Սիրիա, Ավստրալիա, Ղրղզստան եւ այլն) արդեն մասնակցության հայտեր են ստացվել:

Մրցույթի կազմկոմիտեի փոխնախագահ Ռուբեն Թորոյանն ասաց, որ, առաջինը լինելով, գեղանիների այս հավաքը մեծ արձագանք է գտել հայ գաղթօջախներում եւ արդեն հաջորդ տարիներին աշխարհի հայ գեղեցկուհու ընտրելու հանդիսության կազմակերպման պատրաստակամություն են հայտնել Բեյրութի, Լոս Անջելեսի համայնքները:

Նոյեմբերյան. Աղետից առանձնապես տուժել է Կողբը

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բնությունը այս էլ արդեն որերորդ անգամ իր քմայքներն է պարտադրում նոյեմբերյանցիներին: Դեռ չամոքված 1997-ի երկրաշարժի վերքերը, այս տարվա օգոստոսյան անսպասելի տարերքը (սաստիկ քամի, ուժգին կարկտահարություն, սելավներ) զգալի վնասներ պատճառեց տարածաշրջանի 8 համայնքների:

Վնասների չափերը ճշտելու նպատակով տեղերում գործող հանձնաժողովների տեղեկատվության համաձայն, տարերքից առավելագույնս տուժել է գյուղատնտեսությունը: Նոյեմբերյանի քաղաքապետարանի նախնական տվյալներով, ամբողջովին ոչնչացել է 11 հեկտար դեռեւս չհնձված արտերի, 24 հեկտար բանջարանոցների եւ խաղողի այգիների բերքը, 50-80 տոկոսով վնասվել են ավելի քան 120 հեկտար պտղատու այգիներ, գյուղատնտեսական այլ մշակաբույսերի ցանքատարածությունների բերքը:

Տարերքից առանձնապես խիստ է տուժել Կողբը: Այստեղ գյուղացիական տնտեսությունները մասամբ կամ լրիվին զրկվել են 73 հեկտար խաղողի այգիների, գյուղատնտեսական այլ ցանքերի բերքից, մրրկահողմից փշրվել են 3000 ազբոշիֆեր, 2000 քմ ապակի, սելավները հեղեղել են բազմաթիվ տներ, վնասվել են ավտոմեքենաներ:

Ըստ հանձնաժողովների տվյալների, վնասների չափերը մեծ են նաեւ Այրումում, Ձորականում, Հաղթանակում: Հանձնաժողովները կատարված ուսումնասիրությունների վերջնական արդյունքները շուտով կներկայացնեն ՀՀ կառավարություն:

Վիկտոր Համբարձումյանի անունով փողոց Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի ծննդյան 90-ամյակի կապակցությամբ Երեւանի քաղաքապետի որոշմամբ նրա անունով է վերանվանվում մայրաքաղաքի Արկադի Գայդարի փողոցը: Այն սկսվում է Մարշալ Բաղրամյան պողոտայից, ձգվում հյուսիս-արեւելյան ուղղությամբ, հատում Գյուլբենկյան եւ Վաղարշյան փողոցները, հասնում Փափազյան փողոց:

Բռնվել է որսագողական ձկան վերավաճառողուհի

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս Գեղարքունիքի մարզի նախկին Սեւանի վարչական շրջանում բռնվել է որսագողական ձկան մի վերավաճառողուհի՝ Դիլիջան քաղաքի բնակչուհի, որից առգրավվել է մոտ 2000 ապխտած եւ 600 կենդանի սիգ: Ինչպես հաղորդեց ՀՀ բնապահպանության նախարարի խորհրդական Հ-րայր Փահլեւանյանը, վերավաճառողուհին խոստովանել է, որ ձկները նախատեսված էին հարեւան Վրաստանում վաճառելու համար: Վնասը, ըստ պրն Փահլեւանյանի, կազմում է ավելի քան 200000 դրամ: Տվյալ փաստի վերաբերյալ նյութերը հանձնված են ՆԳ Սեւանի շրջանային բաժանմունքին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակությունն է տալի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրենություն /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Սկիզբը էջ 1

– Խոսքը չի գնում տեղեկատվության վերահսկելիության մասին։ Խոսքն այն մասին է, որ Հայաստանի քաղաքացիներն իրավունք եւ հնարավորություն ունենան թերթերից եւ այլ լրատվամիջոցներից ստանալու օբյեկտիվ տեղեկատվություն մեր հանրապետությունում եւ աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասին։ Հնարավորությունների հարց է։ Վարչությունը պարտավոր է եւ ձգտում է այդպիսի հնարավորություններ ստեղծել զանգվածային լրատվության բոլոր իբրեւ «առաջ գնացած լինելու» վկայություն։ Բայց նա չգիտի, որ «Զերկալոյի» շատ ու շատ հոդվածներ, որոնք հնարավոր չէ տպագրել Ադրբեջանում, տպագրվում են... «հետ մնացած» Հայաստանում, օրինակ, «Նոյյան տապանի» միջոցով։ Եթե մեր երկրի տնտեսական վիճակն ավելի լավ լիներ, եթե մեր բնակչության զգալի մասը մամուլ գնելու հնարավորություն ունենար, եթե մենք ապրանքներ եւ ծառայություններ գովազդելու շատ ավելի պատվերներ ստանայինք, վերջապես եթե մենք մրցունակ ներքին շուկա ունենալով փոխարինել տեսական կառավարման մարմնին, մեր վարչությանը։ Տա Աստված, որ մի օր մե՛նք հասնենք այն բանին, որ պրոֆեսիոնալ կամ այդպիսին լինելու հավակնություններ ունեցող ասոցիացիաները կարողանան այս կամ այն չափով փոխարինել այս կամ այն տեսական կառավարման մարմիններին։ Բայց մենք այսօր այդ իրավիճակում չենք։ Մեր տեսությունը այս տարի մամուլին օժանդակելու համար ընդամենը 80 մլն դրամ է հատկացրել, դա մոտ 160 հազար դոլար է եւ դրանից դեռ ոչ մի լու- դույթ... իրենցից լուրջ մշակութային արժեք են ներկայացնում, այս երկրի պատմության մասն են, բայց հիմա ինչ-ինչ պատճառներով հանգչում են։ Բացի այդ՝ առաջին փուլի մեջ ընդգրկել նաեւ ազգային փոքրամասնությունների թերթերը, որն արդեն քաղաքականություն է։ Օրինակ՝ Հայաստանի ուկրաինական համայնքը թերթ ունի, բայց միջոց չունի այն հրատարակելու, մինչդեռ Ուկրաինայում հայկական թերթը ֆինանսավորվում է պետության կողմից։ Մի՞թե բարոյական չէ այսպիսի հարգադրումը։ Այսպիսով, օգտագործելով նաեւ սփյուռքի հնարավորությունները, որի ակտիվ մոբիլիզացմամբ էլ ենք զբաղվում։ Բայց երկու-երեք ամիսը խիստ անբավարար ժամանակահատված է այդ բոլոր պրոբլեմները միանգամից լուծելու համար։ Տեղեկատվության վարչությունը միայն մամուլը չէ, թերթերը չեն, թերթերի հետ մենք գործընկերային հարաբերությունների մեջ ենք։ Մեր ոլորտն ընդգրկում է շատ ավելի մեծ մակերես. բավական լուրջ տնտեսություն է հեռուստատեսություն, ռադիո, լրատվական գործակալություններ, «Հայմամուլ»

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Հարություն Կարապետյան. «Մեր երկրի զարգացման համապատասխան ազատ մամուլ ունենք»

միջոցների համար անկախ սեփականության ձեւից։ Այսինքն եթե պետական մամուլ է, նա չպետք է ունենա պաշտոնական լրատվությունն առանձնահերթության կարգով ստանալու արտոնություն։ Այլուս կողմից տարբեր տեսակետները անգամ իրարամերժ հարցադրումները պետք է արտահայտվեն ոչ միայն անկախ այլեւ պետական մամուլում։ Քանի դեռ մենք այդպիսի մամուլ ունենք։ Վերջապես տեղեկատվական դաշտ ասելով ես ամենեւին նկատի չունեմ համահարթեցված գաղափարային դաշտը։

– Թերթերում մեղադրանքներ հնչեցին նաեւ ադրբեջանական ու վրացական մամուլի համեմատությամբ մեր մամուլի ետ մնալու վերաբերյալ։

– Պետք է կարողանալ տարանջատել մամուլի երկու հասկացությունը՝ մամուլը որպես տեղեկատվության աղբյուր եւ որպես կոմերցիոն գործունեություն։ Վերջերս ոմանք, որ Բաքուի էին գնացել լրագրողական «տուրնեի», վերադարձան եւ սկսեցին հիացախառն խոսել, թե «Ադրբեջանում եւ Վրաստանում մամուլը բավական առաջ է գնացել», իսկ մենք իբր «հետ ենք մնացել»։ Ինձ թվում է, նրանք կամ չեն հասկացել, թե ինչ է նշանակում «առաջ գնալ», կամ միտումնավոր խեղաթյուրում են փաստերը։ Այդպիսիները չեն նկատում, որ Ադրբեջանում ու Վրաստանում, ելնելով այդ երկրների տնտեսական պայմաններից, մամուլը դարձել է կոմերցիոն գործունեության միջոց։ Նրանց մեծ տպաքանակը մեր համեմատությամբ նախ եւ առաջ խոսում է հենց այդ մասին։ Տպաքանակներից ելնելով ասել, թե «Հայաստանի մամուլը հետ է մնացել» լուրջ չէ։ Ադրբեջանում դեռ միայն օգոստոսի 15-ին է վերանալու պաշտոնական գրաքննությունը *(մեր հարցազրույցը տեղի էր ունենում օգոստոսի 12-ին. Ա. Հ.)*, էլ ի՞նչ «առաջ գնալու» մասին կարող է խոսք լինել։ Նույն Երեւանի մամուլի ակումբի հրատարակած տեղեկատուի վերջին համարում նշվում էր, որ 1998-ի հունվարին Ադրբեջանում կասեցվել է գրանցված մոտ 140 ԶԼՄ-ների գործունեությունը... վերագրանցման պահանջով։ Մամուլի զարգացման կամ նրա «առաջ գնացած լինելու» չափանիշը կարող է դիտվել նախ եւ առաջ մամուլի խոսքի ազատությունը։ Ուրեմն, այս պարագայում հարկ է խոսել ազատության կատեգորիաների, ոչ թե տպաքանակների մասին։ Եվ այս դեպքում Բաքուի «[illegible]» ոչ մի մասնակից չի պնդում ու չի էլ կարող պնդել, թե մեր երկրի մամուլն ավելի «անազատ» է, քան Ադրբեջանինը կամ Վրաստանինը։ Բաքուի մեկնածներից Բորիս Նավասարդյանն, օրինակ, բերում է ադրբեջանական «Զերկալո» թերթի տպաքանակները եւ դա հրամցնում նայինք, ապա մեր տպաքանակներն էլ անհամեմատ մեծ կլինեին, խմբագրությունների նյութական վիճակը շատ ավելի բարվոք։

– Իսկ ձեր վարչությունն ի՞նչ է անում, որպեսզի անցնողուանկ մեր հասարակությունը չզրկվի տեղեկատվությունից։

– Օրինակ, այսօր մեր վարչությունը կանգնած է մի շատ լուրջ հիմնախնդրի առջեւ։ Լարային ռադիոցանցը Հայաստանում ճգնաժամի մեջ է հայտնվել, որովհետեւ կապի նախարարության ենթակայության տակ մնացել է միայն Երեւանի ռադիոցանցը, իսկ տարածաշրջաններում այն անցել է ԱրմենՏելին։ Վերջինս, բնականաբար, շահագրգռված չէ լարային ցանցը պահպանելու կամ վերականգնելու համար ծախսեր անելու մեջ։ Որոշում է ընդունվել, եւ դա անմիջական կապ ունի պետական բյուջեի կամ արտաբյուջետային միջոցներով Երեւանի լարային ռադիոցանցը պահպանվի ու զարգացվի։ Ռադիոն ժողովրդի որոշ խավերի համար լրատվության միակ միջոցն է։ Մենք այժմ խիստ մտահոգված ենք նաեւ մարզերում մեր ռադիոհաղորդումները պահպանելու խնդրով։ Չհիմնավորելով այս եւ բազմաթիվ այլ հարցերի մասին, որոնցով մենք զբաղվում ենք մակերեսորեն ցատում են հարցականի տակ դնել նույնիսկ վարչության գոյության նպատակահարմարությունը։ Ես ենթադրում եմ, որ այս կարգի «կենցաղային» մեղադրանքները նաեւ քաղաքական ատաղձ ունեն։

– Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը վերջին մամուլի ասուլիսում փաստացի կոչ էր անում բոյկոտելու Ձեր գլխավորած վարչությունը։ Ի՞նչ կասեիք այդ մասին։

– Երեւանի Մամուլի ակումբը, որը իմ տեղեկություններով, առայժմ ֆինանսավորվում է մի շարք միջազգային կազմակերպությունների կողմից եւ իրականում ոչ մի գործնական բան չի անում մամուլի զարգացման համար, որեւէ խմբագրության որեւէ նյութական օգնություն ցույց չի տալիս եւ իր վրա չի կրում որեւէ բեռ բուն տեղեկատվական դաշտն ապահովելու առումով, այլ զբաղված է միայն տուրիստական վոյաժներով ու մեզ ժողովրդավարություն սովորեցնելով փորձում է այժմ հայկական լրատվամիջոցներին նաեւ գաղափարախոսություն թելադրել։ Այլապես ինչպե՞ս հասկանալ պետական կառավարման մարմինը բոյկոտելու կոչը, որն իրեն թույլ է տվել նրա նախագահը ժուռնալիստների միությունում անցկացված ասուլիսի ժամանակ։ Իհարկե, դա ծիծաղելի կոչ է եւ նպատակն էլ թափանցիկ է։ Երեւանի Մամուլի ակումբն ուզում է ֆունկցիոնալ ա- մա բաց չի թողնվել։ Իսկ այ, միջազգային կազմակերպությունները 1997 թ. հայաստանյան մամուլի մի քանի միջոցների ու կազմակերպությունների նույն նպատակներով հատկացրել են 1,8 մլն դոլար։ Ես ուրախ եմ, շնորհակալ եմ, դա մեծ օժանդակություն է, բայց ո՞վ եւ կոնկրետ ինչքա՞ն գումար է ստացել, հայտնի չէ, ինչպե՞ս է ծախսել, նույնպես հայտնի չէ։ Սա մտահոգիչ է։ Այո։ Օդեսայում ասացված կա «Кто девушку ужинает тот её и танцует...» (ով աղջկան ընթրում է, նա էլ նրան պարում է)։ Ես չգիտեմ, թե այդ 1,8 մլն դոլար հատկացնողները ի՞նչ պայմաններ են դրել գումարն ստացողների առաջ, ի՞նչ պատվեր են տվել նրանց, եւ ես համոզված չեմ, թե դա միշտ է համապատասխանել մեր ազգային պետական շահերին։ «Առավոտում» հետաքրքիր միտք է հուզվել. «Եթե պետությունը չի կարողանում պայմաններ ապահովել ոչ եկամտաբեր, բայց հասարակության համար անհրաժեշտ հրատարակությունների համար, ապա պետք է բարենպաստ օրենսդրական դաշտ ստեղծի արտասահմանյան բարերարների համար»։ Հարցի մեխն այստե՞ղ է։ Բարենպաստ պայմաններ մեր երկրում կան, ավելի բարենպաստ պայման դժվար է պատկերացնել, երբ մի շարք լրատվամիջոցներ եւ մերձլրագրողական (այս բառն «Առավոտինն է») կազմակերպություններ 1,8 մլն դոլար ստացել ու ծախսել են եւ ոչ ոք չգիտի ո՞վ, ինչքա՞ն, ինչո՞ւ, երբ չկա թափանցիկություն, չկա վերահսկելիություն։ Եվ ահա այսպիսիները շահարկում են նաեւ Հայաստանում գրանտների մասին օրենքի բացակայությունը։ Կներեք, բայց երբ այդ գումարները ստացողներն ու ծախսողները, որ իրականում մի բուռ մարդիկ են, հավակնում են ներկայացնել եւ նույնիսկ թելադրել մեր ողջ մամուլի կարծիքը, ես դրան չհակառակվել, հակահարված չտալ չեմ կարող։

– Որոշ թերթերում նշված էր, թե Դուք ասել եք, որ կառավարության հատկացրած 80 մլն դրամը պետք է տրամադրվի միայն գրական մամուլին։

– Ոչ, ես այդպիսի բան չեմ ասել, դա նույնպես թյուրիմացություն է։ Նախ՝ երկու ամիս է, որ վարչությունում քննարկված է այդ գումարը բաշխելու ռացիոնալ մոդել գտնելու խնդիրը։ Այդ առթիվ խորհրդակցություններ անցկացրել ենք նաեւ գլխավոր խմբագիրների եւ լրատվական գործակալությունների տնօրենների հետ։ Կառավարությանը մեր ներկայացրած առաջարկություններից մեկն էլ այն էր, որ հիշյալ 80 մլն դրամը բաշխվի երեք փուլով։ Առաջին փուլում գումար հատկացնել այն թերթերին, որոնք ունեն ավան- խոսքն առաջին փուլի մեջ «Գրական թերթը», «Գարուն» ամսագիրը, «Լիտերատուրնայա Արմենիա» հանդեսը եւ այլն, ազգային փոքրամասնությունների պարբերականներն ընդգրկելու մասին էր։ Այնինչ, հրապարակումներից մեկում գուցե միտումնավոր բաց էին թողել «Գարուն» ամսագիրը։ Դրանից հետո մի ամբողջ հոդված երեւան եկավ, ուր փորձում էին մեզ «բացատրել», թե «Գարունն» ի՞նչ է եւ ինչպե՞ս կարելի է նրան անտեսել։ Ծիծաղելի կլիներ, եթե չափից ավելի տխուր չլիներ։ Մի երիտասարդ ինձնից՝ Հարություն Կարապետյանից, «պաշտպանում» է «Գարուն» ամսագիրը։ Մեկ ուրիշը պնդում էր, թե ես իբր մտադիր եմ ողջ 80 մլն դրամը հատկացնել սոսկ այս թերթերին եւ դրանով իսկ խոչընդոտում եմ մամուլի զարգացումը։ Եվ դա այն դեպքում, երբ 80 մլն դրամից ինչպես նշեցի դեռ ոչ մի լումա կառավարությունից չենք ստացել։ Չստացածի ի՞նչ բաժանում կարելի է անել, որպեսզի դրանով խանգարես մամուլի զարգացմանը։ Ես այս ամենի մեջ չարամտություն եմ տեսնում, այսպիսի անպատասխանատվությունն ինձ ցավ է պատճառում։ Պարկեշտ լրագրողը, տարրական պրոֆեսիոնալ բարեխղճություն ունեցող լրագրողը ցանկացած հրապարակումից առաջ պարտավոր է ստուգել փաստերը։ Տվյալ դեպքում դա ամենեւին դժվար չէր. բավական էր զանգահարել-հարցնել։ Եվ եթե ես ամենեւին չուզենալով, այժմ ստիպված եմ հիշյալ խնդիրների մասին այսքան մանրամասն խոսել, ապա դա ոչ միայն հանրությանը ճշմարտությունն ասելու, այլեւ ընդդիմախոսներիս պրոֆեսիոնալ բարեխղճության ու պարկեշտության կոչելու իմ ներքին ցանկությունից է գալիս, այլապես կարող էի արհամարհել չարախոսությունը։

– Տեղեկատվության վարչության պետի պաշտոնում Ձեր նշանակվելուց դեռ շատ առաջ մեր մամուլում խոսվում էր, թե «մենք Ադրբեջանին պարտվում ենք քարոզչական պատերազմում»։ Ահա հիմա էլ մասնանշվում է, որ նրանք հատուկ դիսկեր են թողարկել...

– Մենք շատ շուտով կունենանք այդպիսի դիսկեր, եւ ոչ միայն դա։ Մենք նաեւ կունենանք արբանյակային հեռուստատեսություն, թերթ, որը լույս կտեսնի Հայաստանի սահմաններից դուրս։ Մոսկվայում ռուսերեն կունենանք շատ ավելին։ Նախապատրաստական աշխատանքներն ավարտական փուլում են եւ այս երեք ամիսներին մեր վարչությունը գործում էր նաեւ այդ ուղղություններով։ Ես համաձայն եմ, որ մենք պետք է համակարգենք արտաքին քարոզչական աշխատանքը, որովհետեւ բոլոր վերցնենք մեր ուսերին ընդամենը առեւտրային կազմակերպությունը, գրահրատարակչություն, որը մենք պետք է վերականգնենք, տպարաններ եւ գրավաճառ ցանց, որը մենք փոշիացրել ենք եւ չունենք գրքի տարածման ցանց եւ այլն։ Լուրջ անելիքներ ունենք այս բոլոր ասպարեզներում շտկելու, վերականգնելու, խելամիտ ու արդյունավետ ծրագրեր մշակելու եւ իրականացնելու գործում, ապահովելու բնագավառի զարգացման երաշխիքները։ Այլապես բախտի քմահաճույքին հանձնված, տարերայնորեն դոփելով կամ փոքր հաջողությունները մեծ ուրախություններ համարելով, արմատական բարեփոխումներ անկարելի է իրականացնել։ Ես սովորություն չունեմ նախորդներիս քննադատելու։ Գուցե ժամանակն էր այդպիսին, գուցե նրանք այլ պայմաններում էին աշխատում եւ արել են հնարավորը, իսկ մենք պետք է անենք շատ ավելին։ Հիմա աշխատում ենք նաեւ «Մամուլի մասին» օրենքի նախագծի վրա։ Կառավարության ծրագրերում այդ օրենքի քննարկումը նախատեսվում է եւ մենք պատրաստվում ենք ներկայացնել մեր տարբերակը։ Արդեն ստեղծվել են մի քանի աշխատանքային տարբերակներ, որոնք մշակել են մեր լրագրող գործընկերները եւ որոշ հասարակական կազմակերպություններ։ Ոմանք նույնիսկ մեղադրում են, թե «Մամուլի մասին» օրենքն էլ ենք «մոռացել»։ Չենք մոռացել, ավելին՝ աշխատում ենք նաեւ գրահրատարակչության մասին, ռադիոյի եւ հեռուստատեսության մասին օրենքների նախագծերի վրա։ Դրանք մշակման փուլում են։ Այն մի խումբ մարդիկ, ովքեր անպատասխանատու հայտարարություններ են անում, եթե իրոք շահագրգռված են, որ գործը շահի, թող բարի լինեն գալ վարչություն, ինչպես լրագրողներից շատ շատերն են գալիս, եւ թող օգնեն մեզ այդ իրոք ծանր աշխատանքում։ Այդ դեպքում իրենք էլ կհամոզվեն, թե ինչով ենք իրականում զբաղված եւ չեն փորձի մեզանից ստեղծել «մամուլի թշնամու» կերպար։

Ինչեւիցե, ինձ այդ մի խումբ մարդկանց հարձակումները ուրախացնում են նաեւ։ Ուրեմն մի բան տեղից շարժվել է, այս վարչությունը սկսել է նրանց «խանգարել», որ այդպես իրար են անցել։ Դե, իսկ ավելի լուրջ մեր աշխատանքը համապատասխան գնահատականի է արժանանում մեր գործընկերներից շատ-շատերի կողմից եւ նրանց բարոյական աջակցությունը, մեր նպատակների հստակությունը մեզ հավելյալ վճռականություն է հաղորդում հասնելու մեր առջեւ ծառացած շատ լուրջ խնդիրների հետեւողական լուծմանը։

Հարցազրույցը
ԱՍՓԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

Նա այրվում էր յուր ազգի հոգում լույսը պայծառացնելու համար

Վազգեն Ա կաթողիկոսի կերպարի արտացոլումը իր կոնդակներում

Հինգ տարի առաջ, երեկ, վախճանվեց Վազգեն Ա Ամենայն հայոց հայրապետը: Շատերի հիշողության մեջ դեռեւս թարմ նրա կերպարը արժանի է արձանագրության, գրի ու գրքի վերածվելու, հօգուտ գալոց սերունդների: Ստորեւ տպագրվող հոդվածը այդպիսի նպատակ ու հավակնություն չի կարող ունենալ: Այլ շինարար կաթողիկոսի մահվան 5-րդ տարելիցի կապակցությամբ մի հիշեցում է ընդամենը: Նրա գրած հարյուրավոր կոնդակներից մի թռուցիկ քաղված, որի նպատակն է ցուցանել ազգի ճանապարհը լուսավորած մեր մեծերի նկատմամբ հանգուցյալ կաթողիկոսի ակնածալից վերաբերմունքը, նրանց թողած լուսավոր հետքերը վերալուսավորելու առաքելությունը:

Հայոց 130-րդ Հայրապետը ապրեց մեր ազգին եւ եկեղեցուն բաժին հասած ամենադժվարին ժամանակահատվածներից մեկում, բայց կարողացավ իր գործը այնպես վեհապանծ ու պսակացուլուն կատարել, որ ամեն անհրաժեշտ առիթով միշտ սիրով ես գրիչ վերցնում եւ անդրադառնում նրա կատարածին: Նույն կերպ եմ ես վարվում ահա Վեհի մահվան հինգերորդ տարելիցի կապակցությամբ:

Երանահիշատակ Վեհափառ Հայրապետը ապրում ու շնչում էր ինչպես իր ժողովրդի ներկայով, այնպես էլ անցյալով եւ լուսավոր հայացքով էր նայում դեպի նրա ապագան: Նա քաջածանոթ էր անցյալի ու ներկայի հայ դեմքերին եւ դեպքերին, նաեւ կառույցներին, ու ճիշտ ժամանակին արձակում էր անհրաժեշտ կոնդակը կամ որեւէ այլ գրություն:

Այսօր փորձենք ծանոթանալ Վեհի Ս. Էջմիածնի մի շարք գործիչների անդրադարձումներին, որոնցով էլ ավելի ամբողջական են դառնում նրա որպես ազգային, եկեղեցական սպասավորի հանդեպ ունեցած մեր պատկերացումները:

Ահա ինչպիսի՜ գորովանքով ու նրբահյուս գրչով է սկսում Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյակին նվիրված կոնդակի առաջին տողերը՝ գրված 1961 թվի օգոստոսի 25-ին.

«Աստուած, երանելի օր մը, այցի եկաւ իր հաւատացեալ հօտին ի Հայաստան աշխարհ եւ Հացեկաց գիւղակին մէջ իր արարչագործ աջով բացաւ աչքերը հայ մանուկի մը, «ելից զնա աստուածեղէն հոգով ի իմաստութեան» (Ելք ԼԵ 31), եւ կոչեց զայն մեծ առաքելութեան մը:

Այդ պատահեցաւ Փրկչական 361 թուականին:

Աստուածընտիր մանուկը հրաշալի կերպով աճեցաւ եւ անհագ ծարաւով ըմպեց երկնային շնորհներու բաժակէն, զօրացաւ, ամբողջական կեանք մը տքնեցաւ եւ իր մեծ առաքելութիւնը ի կատար ածեց փառօք»:

Այո, մեր Հայրապետը գեղալեզվահյուս եւ վարպետ գրիչ ուներ. մի քանի տողով ասում էր այնքան բան, որքան ուրիշը չի կարողանում տասնյակ էջեր լրացնելով: Ընթերցենք այդ կոնդակից երեք հատված եւս.

«Սուրբ Մեսրոպի գործով հայ ժողովուրդը իր ինքնութիւնը գտաւ, իր մտքի ու զգացումի կաղապարները ձուլեց եւ յօրինեց ապրելու եւ ստեղծագործելու ոճը:

Այդ ինքնաճանաչման եւ ինքնակերտման ճանապարհին վրայ կազմուեցաւ եւ դարբնուեցաւ նաեւ հայուն ազատ ապրելու կամքը: Սուրբ Մեսրոպն է, որ միշտ զօրացուց բազուկը հայրենեաց պաշտպան հայ հերոսներուն Աւարայրէն մինչեւ Սարդարապատ:

Թող մեր հայրերու Աստուածը միշտ պայծառ պահէ լուսեղէն դափնեպսակը սուրբ Մեսրոպին, եւ միշտ կենդանի, խաղաղ ու ապահով պահպանէ հայ ժողովուրդը եւ անոր մայր երկիրը նուիրական»:

Մի՞թե երախտավոր սրտի թրթիռով չի գրված Գարեգին Ա կաթողիկոս Հովսեփյանի վեհ, ազգանվիրյալ կերպարը գծագրելիս 1962 թվի մարտի 12-ի մահվան տասներորդ տարելիցի կոնդակում:

«Հանգուցեալ Հայրապետը մեծ անձնաւորութիւն մըն էր իբրեւ հաւատաւոր եւ ներշնչուած հոգեւորական, որ իր շուրջիններուն եւ համայն մերազն ժողովրդին բուռբուռ բաշխեց Ս. Աւետարանի լոյսը հուր խօսքերով, հուր աւիւնով:

Համակ ոգի էր ան, անսպառ եռանդ ու փայլատակող սուրբ մտածում: Գարեգին Հայրապետը գիտական պայծառ միտք մըն էր արդիական ըմբռնումով, որ լոյս սփռեց նաեւ իր ուսումնասիրած կալուածէն ներս, հայ մատենագրութեան ժառանգ թողելով մշտական արժէք ներկայացնող աշխատութիւններ: Հայ հին եկեղեցական արուեստին եւ մանրանկարչութեան նուիրուած իր գործերը պիտի մնան վաւերական հեղինակութիւններ, այժմ եւ միշտ...

Հերոսացաւ Սարդարապատի ճակատին վրայ, ու ապա այլ պայմաններու մէջ, նոյն մարտը շարունակեց Տանն Կիլիկիոյ Աթոռին վրայ բազմած, նոյն ոգեշնչումով, նոյն ազգային հայրենասիրական գիտակցութեամբ»:

Ջերմ, անսահման սիրով եւ երախտագիտությամբ է գրված երջանկահիշատակ Գեւորգ Զ կաթողիկոս Նորնախիջեւանցու մահվան տասներորդ տարելիցի կոնդակը 1964 թվի մայիսի 9-ին, որը գահակալեց մեր պատմության թերեւս ամենադժվարին ժամանակներում: Այս նկատառումով է, որ Վեհը նրա մասին այսպիսի տողեր է թղթին հանձնել.

«Անձնաւորութիւն մը, հոգիով ու մարմնով առողջ, ամրակուռ հայոց աշխարհի լեռներուն նման: Նկարագիր մը հզօր ու ազնիւ, խոր զգացումով մարդկային բարոյականի բարձր արժէքներուն: Պաշտպան հայրենեաց, խիզախ, աննահանջ, հայկական հոգիի մարմնացած վահան: Հայրենասէր իր ամբողջ էութեամբ, բովանդակ իր կեանքով, մտածումներու եւ տեսիլքներու իր ամբողջ աշխարհով, իր կենդանի գործով»:

Հանգուցյալ Գեւորգ Զ կաթողիկոսը, իր հոտի ճակատագրով մտահոգված, եռանդագին գործել է Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին: Նրա ազգակենսաշահ գործունեությունն է ցուցադրում նույն կոնդակի հետեւյալ հատվածը.

«Հանգուցեալ Հայրապետը ներկայ է կրակի դիմաց, հայրենեաց պաշտպան հայ ժողովրդի զաւակներուն հետ: Չեն մոռցուիր երբեք կոչերն մարտի, քարոզներն իր հուր եւ իր ծաւալած կազմակերպչական գործը հսկայական, զինուորագրելու Հայաստանի եւ սփիւռքի բոլոր հայերը: Սասունցի Դաւթի անունը կրող հրասայլերու շարասիւները ընծաներ են Հայոց Հայրապետին, հայրենական փառապանծ յաղթանակին համար, օժանդակութեամբը նոյնքան հայրենասէր Գարեգին Ա Հայրապետին, Տանն Կիլիկիոյ, որ Սարդարապատէն յետոյ, անգամ մը եւս իր անունը կ'արձանագրէր մեր ազգին պատմութեան գրքի մէջ ոսկի տառերով»:

Նույն ազգահոգեշունչ եւ ազգամտաշահ եռանդով է գործում լուսամիտ Հայրապետ Գեւորգ 6-րդը նաեւ պատերազմից հետո՝ իր ազգին եւ եկեղեցուն դեպի ապագան տանող ծաղկազարդ ու ուղեցույց ճանապարհներ հիմնարկելով, ապացույցը՝ Վեհի կոնդակի հետեւյալ մեջբերումը.

«Ծերունազարդ Հայրապետը Հայոց ժամանակներու, պատերազմներու աւերներէն յետոյ, Ս. Էջմիածնի կամարներուն տակ կը ստեղծէր ամէն բան գրեթէ ոչնչէն:

Մեծ հայրենասէր եղաւ նաեւ մեծ Հայրապետը:

Վերակազմեց միաբանութիւնը մեր Մայր Աթոռի, բացաւ դուռները հոգեւոր ճեմարանին, հիմնեց «Էջմիածին» ամսագիրը, բարեկարգեց ու կազմակերպեց ներքին թեմերը եւ բնականոն ու սերտ գործունէութեան կապեր հաստատեց մեր նուիրական Աթոռներուն եւ արտասահմանի մեր թեմերուն հետ»:

Անչափ գնահատելի է, բարի եւ Տիրոջ կողմից վարձատրելի գիրք գրելը, մանավանդ Սուրբ գիրք: Բարի է, գնահատելի եւ Տիրոջ կողմից գովաբանելի նաեւ Վեհի հետեւյալ կոնդակը՝ գրված 1966 թվի մարտի 11-ին.

«Օրհնութեամբ եւ հրամանաւ երջանկայիշատակ Յակոբ Դ Ջուղայեցի Հայոց Հայրապետի, ուղիղ երեք դար առաջ, 11 մարտ 1666-ին, լոյս տեսաւ հայերէն տպագրութիւնը Աստուածաշունչ մատեանին Ամստերդամ քաղաքի մէջ, Ս. Էջմիածնի միաբան Ոսկան Երեւանցի վարդապետի տքնաջան աշխատանքով:

Հազար վեց հարիւր վաթսուն եւ վեց տարեթիւը հայ մշակոյթի պատմութեան մեծագոյն հանգրուաններէն մին կը հանդիսանայ»:

Վեհը անչափ բարձր է գնահատում հայոց 10-րդ Հայրապետին՝ Սահակ Պարթեւին եւ նրա զինակից Մեսրոպ Մաշտոցին, որոնք գտան հայոց գրերը եւ հայերեն թարգմանեցին Աստվածաշունչը: Այդ կերպ, նա բարձր է գնահատում նաեւ հայոց 103-րդ Հայրապետ Յակոբ Ջուղայեցուն եւ նրա զինակից Ոսկան վարդապետ Երեւանցուն.

«Ս. Սահակ Հայրապետի տեսիլքով ոգեշնչուած հայրապետ մը եւ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի հանճարէն ճառագայթ մը իր մէջ կրող վարդապետ մը նոր արեւ ծագեցուցին տասնեօթներորդ դարու հայոց մթագնած երկնակամարին վրայ եւ Աստուծոյ խօսքին լոյսը սփռեցին հայ հոգիներէն ներս»:

Յակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոս եւ Ոսկան վարդապետ Երեւանցին, իրենց կոթողական գործով, կը դասուին մեր ժողովուրդին լուսաւորիչներու շարքին եւ յաւէտ պիտի յիշուին երախտագիտութեամբ եւ օրհնութեամբ»:

Նորին Սուրբ Օծություն Տ.Տ. Վազգեն Վեհափառ եւ սրբազնագույն կաթողիկոսը գիտեր, որ նման գործերը հավերժ հիշելու եւ օրհնության արժանի են, ուստի եւ հանուն հայ ազգի ու Հայաստանյայց եկեղեցվո հրահանգում է.

«ա) Այս տարի, հոկտեմբերի 8-ին, Սրբոց Թարգմանչաց տօնակատարութիւնը եւ «Հայ մշակոյթի օր»-ուան հանդիսութիւնները նուիրուին Աստուածաշունչի հայերէն առաջին տպագրութեան երեքհարիւրամեակին:

բ) Հայոց բոլոր եկեղեցիներու մէջ կատարուին հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօններ ի յիշատակ Յակոբ Դ Ջուղայեցի հայրապետի եւ Ոսկան Երեւանցի վարդապետի լուսաբնակ հոգիներուն, նաեւ կենդանի խօսքով պանծացնելով անոնց գործն ու վաստակը»:

ՍԵՒԱԿ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ

Հեքիմ-բժիշկների «անմահական» ջուրը

Դարեր առաջ, երբ չկային բժիշկներ, հիվանդներին բուժում էին հեքիմները: Շատ հիվանդություններ հեքիմները բուժում էին հաջողությամբ, իսկ երբ չէին կարողանում բուժել, վերագրում էին Աստծո կամեցողությանը:

Գիտական բժշկությունը մոռացության տվեց ամեն ինչ՝ գործի դնելով դանակը եւ քիմիական դեղերը: Բայց զարմանալի է, որ վերջին տարիներին, ժողովրդի սոցիալական այս ծանր օրերին, հայտնաբերվեցին տասնյակ հեքիմ-բժիշկներ, որոնք հեռուստատեսությամբ, թերթերով գովազդում են իրենց հրաշք մեթոդները:

Այդ «հեքիմ-բժիշկների» գովազդային մեթոդները հետաքրքիր են ու առաջին պահին համոզիչ: Խոսում են, իբր, բուժված հիվանդները, նկարագրում են իրենց ծանր վիճակը մինչեւ բուժվելը եւ ներկայացնում բուժման արդյունքը: Պարզվում է, որ դրանք նախապատրաստված մարդիկ են:

Հաճախակի հեռուստատեսությամբ լսելով այդ գովազդները, անհույս հիվանդներին եւ դյուրահավատներին մնում է մի բան՝ որքան հնարավոր է շուտ ընկնել այդ «հրաշագործ-բժիշկների» մոտ, խմել նրանց տված «անմահական» ջուրը եւ միայն վերջում հասկանալ, որ խաբվել են: Երկու տարի առաջ մարշալ Բաղրամյան պողոտայի թիվ 53 շենքի պատին փակցվեց «Ջորակ բժշկական կենտրոն» ցուցանակը, որի մասին համարյա ամեն օր գովազդվում էր հեռուստատեսությամբ: Հարազատս, որը տառապում էր հոդացավից (աղերի կուտակում) եւ բժիշկները չէին կարողացել օգնել, ստիպված տարա այդտեղ: Կենտրոնի տնօրենը, բժիշկը, գանձապահը Վահանն էր, որն ըմբիշի տպավորություն թողեց:

«Բժիշկ» Վահանն ուշադիր նայեց բժիշկների կողմից գրանցված հիվանդության ախտորոշման թղթերին, գլուխը բացասաբար շարժեց ու խորհրդավորությամբ ասաց.

- Միայն ես բուժում, միայն, այ, ես կբուժեմ խոտաբույսերով, կտեսնեք:

«Բժիշկ» Վահանը սկսեց երկար-բարակ խոսել իր բուժման մեթոդների մասին, պատմել կենսագրությունը, թվել մեծամեծ մարդկանց անուններ, որոնց բուժել է:

- Իսկ ի՞նչ է հարկավոր,- հարցրի ես:

- Ոչինչ, տասը օրը մեկ հիվանդին կբերեք ինձ մոտ եւ կվճարեք 300 դոլար:

- Իսկ եթե չբուժե՞ք,- կեսկատակ նորից հարցրի ես:

«Բժիշկ» Վահանը նախ լրջացավ, ապա վիրավորվածի կեցվածք ընդունելով հանգիստ ասաց. «Եթե չեք հավատում, ինչո՞ւ եք եկել» (սա բոլոր գուշակողների խոսքն է):

Ինչքան էլ անհամոզիչ էին «բժիշկ» Վահանի «իմաստալից» խոսքերը, բայց չէի կարող հարազատիս ցանկությունը չկատարել, քանի որ եղել էր բազմաթիվ բժիշկների մոտ ու վիճակը չէր բարելավվել: Ժողովրդական իմաստությունն ասում է, որ խեղդվողը ձեռքը փրփուրներին է գցում: Գումարի կեսը տվեցի սկզբից (այդպես պահանջեց հեքիմը)՝ կեսը հետո տալու պայմանով:

Խոտի թուրմը խմելուց եւ առաջարկված սրսկումը կատարելուց հետո հարազատիս վիճակը ոչ միայն չբարելավվեց, այլեւ այնքան վատացավ, որ չկարողացավ քայլել (հետո պարզվեց, որ այդ հիվանդությանը տվյալ սրսկումը հակացուցված էր):

Երբ այդ մասին ասացի «բժշկին»՝ Վահանին, նա անտարբեր ասաց. «Այդպես էլ պետք է լիներ, ռեակցիա է տալիս, սպասեք, ամեն ինչ լավ կլինի»: Անցավ մեկ ամիս, հիվանդի վիճակը չփոխվեց: Պարզվեց, որ նման խաբվածները շատ էին: Հիվանդների հարազատներից ոմանք ետ վերցրին իրենց տված գումարի մի մասը, իսկ ավելի համարձակները դիմեցին բռնցքների: Որոշ ժամանակ անց անհետացավ «բժիշկ» Վահանը եւ հանվեց ցուցանակը: Բայց, որքան էլ զարմանալի է, մեկ տարի անց, այսօր նորից հայտնվեց «բժիշկ» Վահանը եւ նույն շենքի պատին ամրացվեց ցուցանակը: Արդեն քանի հիվանդների է հասցրել խաբել «բժիշկ» Վահանը՝ չգիտեմ, չգիտեմ նաեւ, թե խաբեության մեթոդները որքան է կատարելագործել, բայց մի բան պարզ է, որ այդ ամենը կատարվում է առողջապահության նախարարության աչքի առաջ (գուցե եւ իմացությամբ): Զարմանում ես, թե ո՞վ է թույլատրել նրա գործունեությունը, ո՞ր բժշկական հանձնաժողովն է համոզվել նրա բժշկական իմացության մեջ, ինչպե՞ս է օրը ցերեկով խաբեությամբ փող կորզում հիվանդներից: Չէ՞ որ խաբեությամբ գումար կորզողները քրեական պատասխանատվության են ենթարկվում:

Ցավալի է, որ նման «հեքիմ-բժիշկների» թիվը շատ է: Ազատության պողոտայի թիվ 8 շենքի կիսանկուղային սենյակներից մեկում տարիներ շարունակ իր «անմահական ջուրն» է բաժանում «բժիշկ» Համմիկը (այդպես են կոչում նրան): Նայում ես այդ կնոջը, որն իրեն շրջապատել է ծաղիկներով, տեսնում նրա աչքերի խորամանկ խաղն ու զարմանում, թե որտեղից է սովորել այդքան հմտորեն խաբելու արվեստը: Չէ՞ որ նրա «անմահական ջուրը» խմած հիվանդներից ոչ մեկը չի լավացել, թեեւ այդ ջրի համար բավականին գումար են տվել (վկա՝ մեր հարեւաններից երեքը): Զարմանալի է, թե ինչպե՞ս տարիներ շարունակ կարողանում են մարդկանց խաբել եւ անպատիժ մնալ, ինչո՞ւ ներքին գործերի նախարարությունը չի զբաղվում նրանցով: Նրանցից հետ չի մնում հեքիմ Համլետը, որն ավտովարորդից դարձավ «հեքիմ-բժիշկ»: Սկզբում իր գործունեությունն իրականացնում էր «բժիշկ» Համմիկի հետ, բայց հետո բաժանվեցին, երեւի միասին աշխատելը եկամուտ քիչ էր բերում: «Հեքիմ» Համլետն իր «կենտրոնը» բացեց Բակունցի փողոցի թիվ 8 շենքի սենյակներից մեկում, իսկ հիմա չգիտեմ, թե քաղաքի ո՞ր մասում է իր «անմահական» ջուրը բաժանում հիվանդներին: Եթե առողջապահության նախարարությունն ինչ-ինչ պատճառներով թույլատրել է նրանց գործունեությունը, ժամանակն է վերանայելու, այլապես նրանց թիվը գնալով կավելանա, ավելի շատ հիվանդներ կխաբվեն:

ՎԱՉԻԿ ԲՈՒՆԻԱԹՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

– Ալան, ձեր անունը հիշեցրեց իմ ուսանողական տարիները, երբ Երեւանի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում գրաբար անգիր էինք անում գեղեցիկ լեգենդը, թե ինչպես էր հայոց թագավորը առեւանգում ալանաց դստերը:

– Նախ, դա լեգենդ չէ, այլ եղելություն, եւ այդ գեղեցիկ պատմությունը նույնիսկ տարածված է իմ հայրենիքում Օսիա-Ալանիայում, եւ երկրորդ, մենք «ծանր ապրումներ» չենք ունենում տեղի ունեցածի առնչությամբ:

– Ձեր թերթը այսօր, թերեւս, ամենահեղինակավորն ու պատկառելին է ռուսաստանյան մամուլում: Իր հրաժարականից հետո նախկին վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը խոստովանեց, որ մամուլի հետ իր ամենօրյա ծանոթությունը միշտ սկսել է «НГ»-ից: Ինչո՞վ է ուժեղ թերթը:

– Մեր թերթի հիմնադիր ու գլխավոր խմբագիր Վիտալի Տրետյակովը հենց առաջին օրից խնդիր էր դրել ստեղծել քաղաքական լուրջ հրատարակություն, որն արտացոլեր ամենատարբեր կարծիքներ: Թերթը գործնականում չի մեկնաբանում հեղինակային նյութերը եւ չի ենթարկում քա-

արդեն չի լինի այն «НГ»-ն, որի հետ հաշվի են նստում ազդեցիկ ու լուրջ մարդիկ:

– Չի կարելի դարձնել «Մոսկովյան կոմսոմոլեց»:

– Հենց այդպես: Թերթը տնօրինողը (ի դեպ, ոչ թե Բերեզովսկին ինքն է, այլ «Լոգովազը» եւ «Միացյալ բանկը») առաջին հերթին պետք է բանկ գնահատի նրա վարկը:

Բերեզովսկին ԱՊՀ գործադիր քարտուղարն է, բայց նրա դիրքորոշումները եւ թերթի դիրքորոշումները Համագործակցության հետ առնչվող տարբեր հարցերում հաճախ ոչ միայն չեն համընկնում, այլեւ լինում են նույնիսկ լրիվ հակադիր: Օրինակ, մենք գտնում ենք, որ Լեռնային Ղարաբաղի, Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի, Մերձդնեստրի գոյությունը փաստ է, աչք փակել դրա վրա՝ չի կարելի, ուժային ճնշում գործադրել՝ անիմաստ է, դիվանագիտական ներգործություն ունենալ՝ վտանգավոր է: Այսինքն, խնդիրն այն է, որ չճանաչված պետությունները մտցվեն միջազգային հարաբերությունների առկա համակարգի մեջ: Սա մեր դիրքորոշումն է: Բերեզովսկու, որպես պաշտոնատար անձի, մոտեցումը կարող է ուրիշ լինել (այդպես էլ կա):

ռախոսական ուժերը, որոնք տարածք են փնտրում ազդեցության ոլորտի ընդլայնման համար: Քաղաքական ասպարեզից մեր ուժերի հեռացումով առաջանում է սեփականության բաժանման հարցը, այսինքն՝ կամ աշխարհաքաղաքականության սուբյեկտները պետք է դառնան օբյեկտներ, որ առայժմ չի նկատվում, կամ էլ բազմաբեւեռ աշխարհը պետք է իրողություն դառնա: Եվ այստեղ բոլորից շատ տուժում է Ռուսաստանը, քանի որ պատրաստ չէր այն բանին, որ Հյուսիսային Կովկասը սկսեց դիտվել ոչ թե որպես Ռուսաստանի մի հատված, իսկ Անդրկովկասը՝ որպես ավանդական ռուսաստանյան ազդեցության տարածքի մի մաս, այլ երկուսը միասին որպես աշխարհի կարեւոր ռազմավարական «համակովկասյան» շրջան: Ազդեցության ոլորտների «ազատ» մրցակցության ամերիկյան տարբերակը ծանոթ է հենց ամերիկացիներին, քանի որ ԱՄՆ-ը այսօր ամենահզոր պետությունն է աշխարհում: Ռուսաստանն այստեղ տանուլ է տալիս, որովհետեւ նա թույլ է, նրա դիրքորոշումը պաշտպանական է, չկա հստակ ու խոհեմ ստրատեգիա մեր աշխարհաշրջանում: Դրա մեջ է ե՛ւ Ռուսաստանի, ե՛ւ Կով-

ՄՈՍԿՎԱ

Անկախ լրատվությունը ուժեղ է «կոմպլեքսների բացակայությամբ»

Բնավ էլ մեծ բարեկրթության դրսեւորում չի համարվում, երբ լրագրողը հարցազրույց է ունենում... լրագրողի հետ, ասել է թե՝ գովաբանում է գործընկերոջը: Բայց «Նեզավիսիմայա գազետա»-ի հանրապետությունների բաժնի վարիչ Ալան Կասաեւի բազմաթիվ հայ ընկերները նրա հետ հանդիպելու իրենց «հանձնարարականները» հիմնավորում էին երկու ծանրակշիռ փաստարկներով՝ Կասաեւը ճանաչված քաղաքագետ-կոնֆլիկտոլոգ է, հայտնի լրագրող եւ... շատ լավ տղա: Բայց եթե երկրորդ հանգամանքը, ինչպես ասում են, մասնագիտություն չէ, այլ հոգեվիճակ, ապա առաջինը իրոք գրավիչ է ինչպես հայ մամուլի ներկայացուցիչների, այնպես էլ, հուսով ենք, մեր ընթերցողի համար:

ղաքական մշակման: Այդ հանգամանքները խիստ գրավում են ե՛ւ հեղինակներին, ե՛ւ ընթերցողներին: Մենք նաեւ խստիվ եւ, որ գլխավորն է, հիմնավորված քննադատում ենք իշխանության ոչ ճիշտ (մեր թերթի ու հեղինակների կարծիքով) գործողությունները: Մեր դիրքորոշումները պայմանավորված չեն կուսակցական, գաղափարական կամ կոնյունկտուրային այլ նկատառումներով:

– Երբ մի որոշ ժամանակ ձեր թերթը լույս չէր տեսնում ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, Տրետյակովը դառնությամբ հայտարարեց, որ, պարզվում է, անկախ լրատվությունը պետք չէ ոչ մեկին: Իրոք, ինչպես կարող է լրատվությունը լինել «չեզոք», երբ գերազդեցիկ զենք է ինչպես այս աշխարհի հզորների, այնպես էլ իշխանություն տենչող ուժերի համար:

– Կոմպլեքսների բացակայությունը մեր լրատվությանը հաղորդում է ոչ թե քայքայիչ, այլ ավելի շատ ստեղծարար բնույթ: Գոյություն ունեն պետության ու նրա քաղաքացու երկարաժամկետ շահեր, եւ մենք կողմնորոշվում ենք դեպի այդ արժեքները: Առհասարակ ինչը կարող է ոտնահարել անկախ հայացքների հետեւող լրագրողի իրավունքները. առաջին հերթին հայրենի իշխանությունը, որը կարող է նրա վրա ներգործել գրաքննության, սպառնալիքների, լրատվության աղբյուրների սահմանափակման, աստիճանավորների միջամտության միջոցով եւ այլն: Եվ եթե իշխանությունը ճնշում չի գործադրում մեզ վրա (համենայն դեպս թերթում աշխատած տարիներին ես երբեք դա չեմ զգացել), նշանակում է նույնիսկ նրան օգտակար է օբյեկտիվ (անկախության բերումով) լրատվությունը: Անշուշտ, դրա կարիքը նույնչափ զգում է նաեւ ընդդիմությունը:

– Բայց չէ՞ որ իշխանությունից բացի գոյություն ունի նաեւ խոշոր բիզնեսի, ֆինանսների կամ ավելի պարզ ասած՝ փողի թելադրանքը: Հենց ձեր թերթը մեկ անգամ չի գրել, որ այսօր տվյալ հրատարակությունում կարեւոր անձը ոչ թե գլխավոր խմբագիրն է, այլ ...չեկը դուրս գրողը: Գաղտնիք չէ, որ «НГ»-ի փաստացի սեփականատերը Բորիս Բերեզովսկին է:

– Դա իրոք այդպես է, բայց Բորիս Աբրահամովիչը հիանալի է հասկանում, որ եթե թերթը դարձնի իր հավելվածը կամ ձայնափողը, ապա դա

Բայց դա մեզ չի խանգարում: Իհարկե չի կարելի բացառել միջամտության առանձին դրսեւորումներ, բայց ոչ ի վնաս թերթի գլխավոր ստրատեգիայի:

– Իսկ ինչո՞ւ է ձեր տպաքանակը փոքր:

– Տպաքանակը մեզ համար ինքնանպատակ չէ: Ասենք, Ղազախստանում մենք ունենք ընդամենը 300 բաժանորդ, բայց ովքեր են նրանք՝ պետության ողջ քաղաքական վերնախավը:

– «НГ»-ն լայնորեն լուսաբանում է ղարաբաղյան հակամարտությունը, ավելի, քան որեւէ այլ ռուսաստանյան պարբերական: Բայց ահա ադրբեջանցիները դժգոհում են, որ թերթը հայամետ կողմնորոշում ունի:

– Որ նյութերի հարաբերակցությունը ձեր օգտին է (ընդհուպ՝ էականորեն), փաստ է: Բայց խմբագրությունը այստեղ մեղք չունի: Բուն Հայաստանից ստացվող լրատվության հետ մեկտեղ մեզ բազմաթիվ նյութեր են առաջարկում նաեւ մոսկվահայ համայնքի ներկայացուցիչները, որոնք ի դեպ աչքի են ընկնում հումանիտար գիտելիքների բարձր մակարդակով եւ կարողությամբ: Այդ մարդիկ արդյունավետ են օգտագործում իրենց ինտելեկտուալ հնարավորությունները ի շահ սեփական ժողովրդի: Մենք փորձում ենք ադրբեջանցիներին եւս լայնորեն ներգրավել իրենց դիրքորոշումների ու մոտեցումների լուսաբանման գործում, բայց նրանք պասիվություն են դրսեւորում: Ավելին, վերջին շրջանում դժվար է դարձել նույնիսկ հարցազրույց ունենալ երկրի իշխանական կառույցների ներկայացուցիչների հետ: Հավանաբար նրանք իրենց վերաբերմունքն ունեն մեր թերթի նկատմամբ:

– Նստած ենք ահա «կովկասյան ազգության երկու անձինք», եւ արդարացի չէր լինի, եթե չշոշափեինք մեր աշխարհաշրջանի խնդիրները: Ես նկատի ունեմ Հյուսիսային Կովկասի ու Անդրկովկասի դրությունը: Ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու որեւէ ելք տեսնո՞ւմ եք: Չափից դուրս շատ վառոդ է կուտակվել (ուղղակի եւ փոխաբերական իմաստով) մեր երկրամասում վերջին տարիներին:

– Խնդիրը համապարփակ է եւ մենք կարող ենք խոսել միայն որոշ երանգների մասին: Ընդհանուր առմամբ Անդրկովկասը եւ Հյուսիսային Կովկասը չէի բաժանի իրարից, քանզի այստեղ բախվում են գրեթե այն նույն քաղաքական, տնտեսական ու գաղափա-

կասի ողբերգությունը:

Կարծում եմ աշխարհաշրջանի ապագան այնուամենայնիվ ավելի շատ կապված է Ռուսաստանի հետ, քանզի նա ոչ միայն եվրոպական երկիր է, այլեւ մասնավորապես, եվրակովկասյան, եւ Աստված տա, որ հետո ուշ չլինի:

– Դուք կապեր ունե՞ք Հայաստանի քաղաքական ղեկավարության հետ:

– Անշուշտ: Ի դեպ, վերջին ժամանակներս շատ լավ եւ գործնական հարաբերություններ են ստեղծվել մեր թերթի ու Մոսկվայում Հայաստանի դեսպանության միջեւ, որի մամուլի ծառայությունը օպերատիվ ու հանգամանալի լրատվություն է տրամադրում մեզ Հայաստանի ու Ղարաբաղի իրադարձությունների մասին:

Վերջերս դեսպանատանը ծանոթացա հանրապետության արտաքին գործոց նոր նախարար Վարդան Օսկանյանի հետ: Կարծում եմ Հայաստանի նոր ղեկավարությունը արտաքին քաղաքական գործունեության նոր գծի կազմավորման բարդ ժամանակներ է ապրում: Խնդիրը շատ ավելի դժվարին է, եթե նկատի ունենանք Ղարաբաղի հարցում համաշխարհային հանրության ոչ միանշանակ վերաբերմունքը:

Կուզենայի մի երկու խոսք ասել նաեւ ահա թե ինչի մասին: Գուցե սխալվում եմ, բայց այն տպավորությունն է ստեղծվել, որ Հայաստանի քաղաքական ուժերը ավելի շատ հակվում են Ռուսաստանի հայրենասիրական ուժերի կողմը: Մինչդեռ վերջիններս չունեն իշխանության վրա ազդեցության լծակներ ու առավել եւս այն նվաճելու էական հնարավորություններ: Կարծում եմ Ռուսաստանի հետ Հայաստանի դաշնակցային համագործակցությունը վերջինիս համար պետք է ենթադրի կողմնորոշում դեպի Մոսկվայի քաղաքական վերնախավի առավելագույն լայն շրջանակներ:

– Մեր զրույցը սկսեցինք լիրիկական զեղումներով, կուզենայի այդպես էլ ավարտել: Դուք պատրաստվում եք մեկնել Հայաստան, ձեր մեջ «չար» միտք չի՞ հղանում (քանի որ դեռեւս ամուսնացած չեք) «ռեւանշ վերցնել եւ առեւանգել գեղեցիկ հայուհու»:

– Ես իրոք գործուղման եմ պատրաստվում: Իսկ թե ինչ տեղի կունենա հետո, կպարզվի տեղում՝ Երեւանում:

ՌՈՒԲԷՆ ՇԱՀՐԱՄԱՆՅԱՆ,
Մոսկվա

ՃԳՆԱԺԱՄ

Նվազեցվեց Ռուսաստանի վարկային ռեյտինգը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ստանդարդ ընդ Փուրզ» միջազգային վարկանիշային գործակալությունը որոշում է ընդունել երկարաժամկետ արժութային պարտավորությունների գծով Ռուսաստանի վարկային ռեյտինգը նվազեցնել «B-»-ից մինչեւ «CCC»: Միեւնույն ժամանակ կազմակերպության մամլո տեղեկագրում, որն ստացվել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի Նյու Յորքի բաժանմունքում, նշված է, որ կարճաժամկետ արժութային պարտավորությունների գծով ռեյտինգը թողնվել է «C»-ի մակարդակում: Փաստաթղթում նշված է, որ Ռուսաստանի վարկային ռեյտինգի նվազումը ֆինանսական դրության կայունության ուղղությամբ Ռուսաստանի իշխանությունների հայտարարած քայլերի հետեւանքն է, որոնք մոտ ապագայում կարող են հանգեցնել «ռուբլով պետական պարտքի միակողմանի վերակառուցվածքավորման եւ մասնավոր էմիտենտների կողմից արտաքին փոխառությունների գծով իրենց պարտավորությունները չկատարելուն»:

Բելառուսում նկատելի են ռուբլու գնազրկման նշանները

ՄԻՆՍԿ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բելառուսի բարձրաստիճան պաշտոնատար անձինք առայժմ որեւէ կերպ չեն մեկնաբանում երկրի ֆինանսական կայունության պահպանմանը նպատակամղված՝ Ռուսաստանի կառավարության երկուշաբթի օրը ձեռնարկված քայլերը: Գործարար շրջաններում նշում են, որ, այնուամենայնիվ, Բելառուսում նկատելի են ռուբլու գնազրկման եւ նրա նկատմամբ վստահության կորստի նշանները: Այսօր Ազգային բանկը սահմանել է ռուսաստանյան ռուբլու նկատմամբ բելառուսական ռուբլու պաշտոնական փոխարժեքը փաստորեն նույն մակարդակով, ինչ որ անցյալ ուրբաթ օրը, թեեւ նախկինում «զայչիկը» օրեցօր կայունորեն էժանանում էր ռուբլու նկատմամբ: Անցյալ շաբաթվա համեմատությամբ անփոփոխ մնաց նաեւ ռուսաստանյան ռուբլու առք ու վաճառքի փոխարժեքը հանրապետության փոխանակման կետերում եւ արժույթի «սեւ» շուկայում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Ռուսաստանի իրադարձություններին առավել ակտիվորեն արձագանքեց Բելառուսի միջբանկային շուկան. ուրբաթ օրվա համեմատությամբ ռուսաստանյան ռուբլու գնման փոխարժեքը 12,0 հազարից նվազել է մինչեւ 8,7 հազար, իսկ վաճառքի փոխարժեքը նույնքան շեշտակիորեն բարձրացել՝ 13,3 հազարից մինչեւ 15,3 հազար «զայչիկ»:

Սեուլում երկյուղներ ռուբլու փոխարժեքի տատանումներից

ՏՈԿԻՈ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Այսօր առավոտյան Սեուլի ֆոնդային սակարանում բաժնետոմսերի փոխարժեքները 4,5 տոկոսով գահավիժել են այն կորուստների հանդեպ ունեցած երկյուղների պատճառով, որոնք կապված են ռուբլու հնարավոր էժանացման եւ Ռուսաստանի արտաքին պարտքերի մի մասի վճարման մորատորիումի հետ: Սակայն այնուհետեւ քաոսային սակարկություններից հետո իրադրությունը որոշ չափով կայունացել է: Օրվա կեսին արժեթղթերի գնանշումների ընդհանուր անկումը կազմել է շուրջ 2,7 տոկոս: Ռուբլու փոխարժեքի տատանման նոր շրջանակների սահմանման մասին որոշումը, ինչպես գտնում են Սեուլում, կհանգեցնի Ռուսաստան ներկրվող արտասահմանյան ապրանքների թանկացման: Դա կարող է հարված հասցնել Հարավային Կորեային, որն այժմ սուր ֆինանսական ճգնաժամ է ապրում եւ շահագրգռված է ՌԴ արտահանության գործում: Անցյալ տարի Ռուսաստան նրա արտադրանքի մատակարարումները հասան 1,77 միլիարդ դոլարի, սակայն այս տարվա առաջին կիսամյակին դրանք արդեն կրճատվել են մինչեւ 730 միլիոն: Հարավկորեացի ձեռնարկիչները նաեւ 1,76 միլիարդ դոլար են ներդրել Ռուսաստանի պետական եւ մասնավոր արժեթղթերում:

Ավստրիան դեմ հանդիման բարդ խնդիրների

Հուլիսի 1-ից ստանձնելով Եվրամիության նախագահությունը, Ավստրիան կանգնած է լուծում պահանջող մի շարք դժվարին խնդիրների առաջ, որոնցից ամենաառաջնայինը կապված է Եվրամիության դեպի արեւելք ծավալման հետ, գրում է լիբանանյան «Monday Morning» շաբաթաթերթը:

Վերջերս երկրում անցկացված հարցումների արդյունքներով ավստրիացիների 52 տոկոսը դեմ է ընդարձակման: «Ծանր պատասխանատու ժամանակաշրջան է լինելու, որը պահանջելու է մասնագիտական մոտեցում եւ շրջահայեցողություն», ասել է արտգործնախարար Վոլֆգանգ Շուսելը «Der Standard» օրաթերթին տված հարցազրույցում, ակնարկելով Եվրոպայի առաջ ծառացած խնդիրները, որոնցից են 18 միլիոն գործազուրկները, անօրինական ներգաղթը եւ Կոսովոյի ճգնաժամը:

Ավստրիան, որն ունի 8 միլիոն բնակիչ, Եվրամիության անդամ է 1995-ի հունվարից: Ստանձնելով եվրանախագահության պարտականությունները Մեծ Բրիտանիայից, երկիրը խոստացել է դեպի արեւելք ծավալումը դարձնել մտահոգության գլխավոր խնդիր, հաշվի առնելով, որ ընդամենը չորս ամիս առաջ նախկին սոցիալիստական մի շարք երկրներ Լեհաստանը, Հունգարիան, Չեխիան, Էստոնիան եւ Սլովենիան սկսել են անդամակցության շուրջ բանակցություններ վարել: Ըստ նախագահ Թոմաս Կլեստիլի, իր երկրի նախագահության հաջողությունը չափվելու է ընդարձակման գործընթացում ձեռք բերված առաջադիմությամբ:

Վեցամսյա նախագահության ընթացքում նախատեսվում են մի շարք կարեւոր կոնֆերանսների անցկացում, ինչպես օրինակ գյուղատնտեսության բարեփոխման, Եվրամիության ֆինանսավորման հարցերի շուրջ, որոնց վերաբերյալ ընդունման համար որոշումները ներկայացվելու են վավերացման Վիեննայում դեկտեմբերի 11-12-ին կայանալիք գագաթաժողովին:

Բայց Ավստրիան հավակնում է լինելու նաեւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների եւ Կիպրոսի անդամակցության շուրջ եղած բանակցությունների առաջընթացի հարցում: Իսկ մինչ այդ նա պետք է կարողանա այդ ամբողջ ծրագիրը «դյուրամարսելի» դարձնել իր բնակչությանը, որի կեսից ավելին դեմ է ընդարձակման գաղափարին, հակառակ մասնագետների այն հավաստիացումներին, թե վերջին հաշվով Ավստրիան տնտեսական առումով շահելու է դրանից:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Պողիկտոս» ներկայացման մեջ Հայաստանը վերագտնում է եւ հաստատում սեփական հավատի անհրաժեշտությունը։ Ներկայացումն իրավամբ համարվեց Մերիդայի թատերական փառատոնի խոշոր աստղ։

Պատասխանն է. Մերիդայում ցու- կերպով համադրում է արվեստի երեք ճյուղերը, որոնք են կատարողական արվեստը, պարը եւ երաժշտությունը։

Նինես Իբառոնդո
«Էստրեմադուրա» թերթ,
25 հուլիսի, 1998, Մերիդա

■ Մերիդայում հայերն ապշեցրին «Պողիկտոս» ներկայացման մի- հնչյուններով։ Հայերին քիչ ժամանակ էր մնացել իրենց ներկայացումները Մերիդայում բեմադրելու համար, սակայն նրանք այդ սուղ ժամանակն օգտագործեցին լավագույն կերպով։ Բացի այդ, հարկ չէ մոռանալ, որ այս օպերային ներկայացումն այն հիմնական մշակութային գործերից է, որոնցով հանրա-

Հայաստանի ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնը արտասահմանյան մամուլի գնահատանքով

Հայաստանի ազգային օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնը Իսպանիայի Մերիդա քաղաքում անցկացվող «Դասական թատրոնի փառատոնի» տնօրենության հրավերով մասնակցեց ս.թ. հուլիսի 22-26-ը փառատոնին, որը տեւեց հուլիսի 5-ից օգոստոսի 9-ը։ Թատրոնը հուլիսի 24-ին եւ 25-ին «Հռոմեական» երկհազարամյա ամֆիթատրոնում հանդես եկավ Գ. Դոնիցետտիի «Պողիկտոս» օպերայով։ Ներկայացումը նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին։ Ինչպես հայտնի է, «Պողիկտոս» ներկայացման բեմադրության հեղինակն է թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Տիգրան Լեւոնյանը, դիրիժորը՝ Յուրի Դավթյանն է, խմբավարը՝ Կարեն Սարգսյանը, պարերի բեմադրողը՝ Վիլեն Գալստյանը։ Մադրիդում Պաուլինայի դերերգով հանդես եկան Անահիտ Մխիթարյանը եւ Հասմիկ Հացագործյանը, Պողիկտոսի՝ Սարգիս Թոռոսյանը, Սեւերոյի՝ Կոնստանտին Սիմոնյանը, Կալիստենի՝ Վալերի Հարությունյանն ու Միքայել Հովակիմյանը։ Երկու ներկայացումների ընթացքում 7500 հանդիսատեսներ՝ իսպանացիներ, զբոսաշրջիկներ, տարբեր երկրներից հավատարմագրված լրագրողներ, հեռուստատեսության եւ մամուլի մեկնաբաններ իրենց ներկայությունն էին բերել հայ արտիստների ստեղծագործական հաջողությանը։ Ազգային օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնն ազգային ծրագրով մեկնել էր հյուրախաղերի արտասահման, բայց առաջին անգամն էր, որ մեկնեց Եվրոպա եվրոպական ծրագրով։ Ստորեւ հատվածաբար ներկայացնում ենք իսպանական երաժշտա-թատերական մեկնաբանների երկու գրախոսականներ։

ցադրված ներկայացման ընթացքում Հայաստանի ազգային թատրոնին հաջողվեց ստեղծել մի գրավիչ ու առինքնող մթնոլորտ, որի ազդեցության տակ հանդիսատեսները մնացին ներկայացման երեք գործողությունների ընթացքում։ 1838 թ.-ին Գաետանո Դոնիցետտիի ստեղծած արվեստի գործը համադրումն է այնպիսի բազմաբնույթ զգացմունքների, ինչպիսին են սերը, կիրքը, վրեժխնդրությունը կամ դավաճանությունը, բեմադրիչը վերածելով դրանք ստեղծել է գեղագիտության ու խորեոգրաֆիայի նկատմամբ ունեցած իր համակ ուշադրության եւ հոգատարության մի գեղեցիկ օրինակ։ Եթե հավատ եւ ամբողջական գործից որեւիցե աչքի ընկնող բաղկացուցիչ տարրերից մեկն առանձնացնելիս լինենք, ապա կլինի իր բնույթով դասական բեմական եւ նվագախմբային բոլոր գործոնների ներգրավվածության հիմուս համաձուլվածքը։ Երաժշտությունն ամեն դեպքում անընդհատ ծառայում է Սարգիս Թոռոսյանի (տենոր), Անահիտ Մխիթարյանի (սոպրանո) եւ Կոնստանտին Սիմոնյանի երգարվեստին։ Որոշ հատվածների անբռնազբոս շարժումը ներդաշնակ մի հակադրություն է կազմում զուգերգերի առավել հանդարտ տեմպերի հետ։

Կրքի լեզուն եւ քրիստոնեական նկրտումները երբեմն ավելի արտաքին են թվում, քան եռանդագին, առավել վերամբարձ, քան խորը, սակայն առանց խոչընդոտելու օպերայի ներկայացման քնարերգության ուժը։ Այս ամենին գալիս է սատարելու բեմադրության բարոկկո ոճը, հագուստների հոգատար եւ բեմական բնույթին բնորոշ ընտրությամբ համեստ, սակայն աչքի ընկնող լուսավորությամբ եւ խորեոգրաֆիայի մի շարք հիշարժան կոմպոզիցիաներով։ Տիգրան Լեւոնյանը փորձել է ներդաշնակել այս բոլոր տարրերը «վերարտադրելով պահին բնորոշ մթնոլորտ»։ «Պողիկտոսը» մեծ հաջողությամբ կարող էր լինել իմ երկրում տիրող պատմական իրավիճակի խորհրդանիշը. հզոր տիրությունների առջեւ ճնշված մի ազգի ընդվզումը եւ սեփական անձը փնտրելու եւ կայացնելու փորձը.- այստեղ պրն Լեւոնյանը չթաքցրեց Հայաստանով իր հմայված լինելը՝ բնութագրելով այն որպես «բնական մի թանգարան բաց երկնքի տակ», որը 2001 թվականին կնշի քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակը՝ տարեդարձ, ի արժեքավորում որի պատրաստվել է այս ներկայացումը։ 160 անդամից բաղկացած խումբը, ուր մտնում են դերակատարներ, պարողներ եւ նվագախումբը, լավագույն հզոր ու ցնցող պրեմիերայով։ Բալետը, նվագախումբը, երաժիշտներն ու դերակատարները լի էին հույզերով։

Անցյալ գիշեր Հայաստանի օպերայի ազգային թատրոնը Մերիդայում փառատոնի ժամանակ ապշեցրեց «Պողիկտոսի» հզորագույն եւ տեսնելու արժանի պրեմիերայով։ 160 պրոֆեսիոնալներ, որոնք մասնակցում էին ներկայացմանը, նրանց հագուստների բազմազանությունը եւ բեմադրության ուրույն ոճը, պարերի գեղեցկությունն ու նվագախմբի 70 երաժիշտների ռիթմերը հռոմեական հրաշագործությունների բեմահարթակ դուրս բերեցին ջերմ եւ զգացմունքային ապրումներ։

Կան արվեստի գործեր, որոնք ձգտում են անձնավորվել որեւէ ազգի կամ համայնքի միջոցով, սակայն պատահում է նաեւ լրիվ հակառակ մի երեւույթ. ասել է թե հանդիպում ենք ազգերի, որոնք յուրացնում են որպես իրենց հատուկ գծերի բացահայտման միջոց, արվեստի որեւէ գործ եւ դրանով իսկ ապրում աննախադեպ վերելք։ Երեկ երեկոյան Հայաստանի օպերայի եւ բալետի ազգային թատրոնի «Պողիկտոս» բեմադրությունը կարծես թե դա էր ապացուցում։ Այսպես կարծելու շատ պատճառներ կան. Դոնիցետտիի այս օպերան էպիկական ոճի մի ձոն է առ ազատությունը եւ անկախությունը հայ ժողովրդի, որը որոշել է սատարել իր հավատը եւ անշուշտ իր ազատությունը հռոմեացի զավթիչներից։ Հայկական համերգախմբի անդամները հյուսում են այդ անցած ծանր օրերի պատմությունը, համեմատելով հռոմեացի լեգեոներների նիզակները խորհրդային տանկերի հետ, որոնք ոչ այնքան հեռավոր անցյալում «ոտնահարում» էին իրենց փողոցները։ Միգուցե այդ իսկ պատճառով «Պողիկտոս» ներկայացման մեջ հռոմեական նիզակներն ուղղված էին դեպի առաջին քրիստոնյաները, տիրում էր գերեզմանային մի լռություն, որը հազիվ ընդհատվում էր մի քնարի մեղմամաղձոտ

պետության մշակութային հեղինակությունները նախապատրաստվում են նշելու իրենց երկրում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակը, որի պատճառով էլ «Պողիկտոսի» յուրաքանչյուր մասնիկ պատրաստվել է չափազանց խիստ եւ բացառիկ ճշգրտությամբ։ Ինչ վերաբերում է բեմական առանձնահատկություններին, ապա անկասկած մինչ «Պողիկտոս» բեմադրելը տնօրեն Տիգրան Լեւոնյանը մանրակրկիտ եւ երկար էր աշխատել սցենարի բազմաթիվ պլանների վրա։ Դրա շնորհիվ ներկայացման ընթացքում հաճույքով են ընկալվում հարյուրավոր պարողների եւ դերակատարումների հոյակապ տեղափոխումները, վերջիններիս սահուն կերպով գործելը բեմի վրա՝ առավելագույնս օգտագործելով հռոմեական թատրոնի բեմական հնարավորությունները։ Չնայած ակնհայտ բարդության, որ առաջ էր գալիս տեղ-տեղ հայալեզու երգի ընկալման հարցում, բեմադրական հնարքները, սակայն, հեշտացնում էին դրամատիկ պատումի մեջ ներթափանցումը։ Նոր հյուպատոսի եւ իր լեգեոներների ժամանումը, մայրաքաղաքային ընդվզումները ի դեմս ստորգետնյա գաղտնի կնունքների, Պողիկտոսի կերպարը, որը հառնում է զավթիչների դեմ որպես իր ժողովրդի դիմադրության առաջնորդ, համընդհանուր դրամայում միահյուսված հերոսների խանդն ու սերը կերտում են այնպիսի մի սյուժե, որի մեջ բացառիկ կարգապահությամբ ներդաշնակում են 70 պրոֆեսիոնալ երաժիշտներից բաղկացած նվագախումբը, բալետային խումբը, երգչախումբը եւ մի ողջ լեգեոն կազմող դերասանների համույթը։ Այս ներկայացման պրեմիերայով Հայաստանի օպերայի եւ բալետի թատրոնն այսօր ներկայացնում է գրավչությամբ լի երկրորդ եւ վերջին ներկայացումը։

Պաբլո Մանչես, «Օյ» թերթ,
25 հուլիսի 1998 թ., Մերիդա

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Հիշողության քարանձավը

Հայ ընթերցողի գրասեղանին Հռիփսիմեի յոթերորդ գիրքն է. «Հիշողության քարանձավը» խորագրով։

Բանաստեղծուհին ծնվել է 1948 թ. Երեւանում, ավարտել է պետհամալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը։

Առաջին գիրքը եղել է «Անձրեւոտ բալենին», որը լույս է տեսել 1984 թվականին։ Այնուհետեւ հրատարակել է «Ձյունե աղջիկը», «Դրախտածառ», «Արեւի համբույրը», «Գիշերային արեւապսակ», «Աղոթքի ժամ» ժողովածուները։

Բազմալար է Հռիփսիմեի բանաստեղծական աշխարհը, ուր գերզգայուն հոգու թրթիռներով արձագանքվում ու արտացոլվում են մերօրյա իրականության ջերմությունն ու սառնությունը, լույսն ու ստվերը, տագնապն ու ուրախությունը, հավատն ու հուսահատությունը։ Հռիփսիմեն փորձում է կյանքի եւ աշխարհի այս բարդ ու խրթին շարժումն ու ընթացքը բանաձեւել փիլիսոփայական լայն խորքով, թարմ ու ինքնատիպ ոճավորումներով, անկեղծ պատկերներով։ Բանաստեղծուհին աշխարհի մաքրությունից գտնում է դեռ մնացած մի բան, բարության եւ հույսի պատառ-նշխարքներ եւ դողդողում, որ շրջվել, տակնուվրա է եղել ամեն ինչ, քանզի «էլ չկա անցում, հողը վերում է, երկինքը՝ ցածում...»։ Այս տրամաբանությամբ հասկանալի ու մեր օրերին շատ հոգեհարազատ է բանաստեղծուհու հոգու ճիչը. «Աղը շատ արեք չօրհնված հացի, լուսնյակի շեղբը թվում է կացին...»։

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ՝ «ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԻՆ»

Օրերս «Ազգ»-ի խմբագրությունը մի նամակ ստացավ, որի հեղինակը՝ սերժանտ Լեւոն Բարխուդարյանը «անդրադարձ» է համարում ս.թ. օգոստոսի 6-ին «Ազգ»-ում տպագրված «Լոռեցիները «Տաշտակ»-ին հումանիտար օգնություն են առաջարկում» խորագրով նյութին։ Սկզբունքայնորեն պատրաստ լինելով հրատարակելու ընթերցողներից ստացված տարաբնույթ արձագանքներ, խմբագրությունը սակայն զերծ է մնում Լ. Բարխուդարյանի հիշյալ նամակի տպագրությունից։ Ցավոք, սույն նամակի շարադրանքը, ի հակառակ նրա հեղինակի ջանքերի՝ լիարժեքորեն չի ներկայացնում ընթերցողին խնդրո առարկա «բանավեճի» էությունն ու իմաստը։

ՈՒՍԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՏԵԼԵՊՐԵՄԻԵՐԱ

Օգոստոսի 19-ին ժամը 20:35-ի եւ 20-ին ժամը 20:45-ին Ազգային հեռուստատեսությամբ առաջին անգամ ցուցադրվելու է «Ո՞վ հայոց աշխարհ» (թերթեր ուխտավորի օրագրից) հեռուստաֆիլմը։ Ստեղծագործական խումբ. բեմադրիչ՝ Հովիկ Հախվերդյան, նկարահանումներ՝ Արմեն Առոյան, ընթերցում՝ Սոս Սարգսյան, մոնտաժ՝ Վահե Հախվերդյան, պատմող՝ Հրանտ Մարգարյան։

Ուխտագնացության առաջնորդն է Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աշճյանը։

Ֆիլմի Ա մասում.

Հռոմկլա՝ Հայոց կաթողիկոսների նստավայրը

Մուսա լեռան վերջին հայաբնակ գյուղը

Պսակադրություն Անարզաբայի ավերակների մեջ

Մեծ եղեռնի լուռ վկան՝ Եփրատը

Տիգրանակերտի Սբ. Կիրակոս տաճարը

Ուրֆա. մզկիթ դարձած եկեղեցին

Ֆիլմի Բ մասում.

Սբ. Կարապետ ընկերության հիմնումը Մշո դաշտում

Մհերի դուռը

Էջեր Վանի հերոսամարտից

Շուշանց գյուղի Աղարանքան աղբյուրը

Մզկիթ Վարագավանքի ավերակների վրա

Երկու զարդաքար Նարեկավանքից

Աղթամար. Մանուել ճարտարապետի գլուխգործոցը

Ժամերգություն Անիի Մայր տաճարում։

Ֆիլմը նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեության հռչակման 1700-ամյակին։

ԹՄՄ

Գինեձոն Հարություն Արզումանյանի «Նշմարներ» գրքի առթիվ

Շաբաթ օրը օգոստոսի 15-ին, Թեքեյան մշակութային միության Տորոնտոյի կենտրոնավայրում կատարվել է գինեձոնի ավանդական միջոցառում՝ դոկտ. Հարություն Արզումանյանի «Նշմարներ» հոդվածների ժողովածուի լույսընծայման առթիվ։

Սփյուռքյան պայմաններում նման միջոցառման համար իրոք մեծ բազմություն է ներկա գտնվել։ Բացման խոսքը, ինչպես նաեւ գրքից երկու նմուշ կարդացել է տեղի ԹՄՄ ատենապետ Ալեքսան Բալթայանը։ Ուրիշ երկու հոդվածն ընթերցվել է տիկին Շաքե Ամբակումյանի կողմից։

Գիրքը ներկայացրել ու գնահատել է Դետրոյթից հայտնի գրականագետ եւ հրատարակախոս Երվանդ Ազատյանը։ Նա առանձին-առանձին անդրադարձել է ժողովածուի ազգային-քաղաքական, կենցաղային-ընկերային եւ խոհական բաժիններին, բնութագրել կանադահայ հրատարակախոսի եւ ազգային-կուսակցական գործչի տեսակետները, նրա լայն մտահորիզոնը, հարցերին սթափ եւ հեռատես մոտենալը, կուռ եւ կրքոտ ոճը։

Վերջում ինքնաբուխ նվիրատվություններ են արվել ԹՄՄ-ի տեղի նոր սրահի մատակարարման ֆոնդին։

ՏՈՐՈՆՏՈՅԻՑ՝ հեռախոսով

ՄՐՑԱՆԱԿ

«Ազգ»-ը շնորհավորում է իր գրչակից հեղինակին

Օրերս բանաստեղծ, ՀԳՄ Լոռու մարզային բաժանմունքի «Երկունք» պարբերաթերթի խմբագիր Մանվել Միկոյանը գրական-խմբագրական բեղուն գործունեության համար արժանացավ Հայաստանի գրողների միության Սիմոն Սիմոնյանի անվան մրցանակի։

Խմբագրությունն իր շնորհավորանքն է հղում շնորհալի լրագրող, «Ազգ»-ի սեփական թղթակից, բանաստեղծ Մանվել Միկոյանին՝ ստեղծագործական նորանոր բարեմաղթություններով։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հավաքականները պատրաստվում են

Հայաստան-Լիբանան՝ 1-0

***Հայաստանի հավաքական*՝ Ռոման Բերեզովսկի, Վարդան Խաչատրյան, Սարգիս Հովսեփյան, Արա Նիգոյան, Երվանդ Սուքիասյան, Ալբերտ Սարգսյան, Արտավազդ Ադամյան, Արմեն Ադամյան, Արթուր Պետրոսյան, Վարազդատ Ավետիսյան:**

***Լիբանանի հավաքական*՝ Ալի Ֆաքիհ, Ալի Մթեյրեմ, Գեւորգ Կարապետյան, Նաքիհ Ալ-Ջուրդի, Ահմադ Նասմանի, Ջամալ Թահա, Ռասա Անթար, Ֆայսալ Անթար, Դանիել Ալ-Սուար, Հայսամ Զեյն, Վալիդ Դահրուժ:**

***Մրցավարներ*՝ Մալազոնիա (Վրաստան), Ղազարյան, Ճաղարյան, Թադեւոսյան (պահեստային):**

Գոլը խփեց Արտավազդ Ադամյանը (65):

Երեկ Աբովյան քաղաքի մարզադաշտում ընկերական հանդիպում անցկացրեցին Հայաստանի ու Լիբանանի ազգային հավաքականները: Մեր թիմին շատ շուտով՝ սեպտեմբերի 5-ին, պաշտոնական խաղ է սպասվում: Այդ օրը նա «Հրազդան» մարզադաշտում կընդունի Եվրոպայի առաջնության ընտրական 4-րդ խմբի մրցաշարի առաջին մրցակցին՝ Անդորրայի հավաքականին: Իսկ մինչ սարեկերջ մեր ընտրանին եւս երկու խաղ է կանցկացնի: Իհարկե, Լիբանանի հավաքականի հետ հանդիպումը կարեւոր փորձություն էր ընտրական խաղերից առաջ:

Հանդիպման առաջին կեսում մոտավորապես հավասար պայքար էր ընթանում: Սակայն երկրորդում, երբ ավելի համարձակ սկսեցին գործել տարբեր երկրների ակումբային թիմերում հանդես եկող Հայաստանի ֆուտբոլիստները, մեր հավաքականի առավելությունը զգալի դարձավ: Իր դերը խաղացին հաջող փոփոխությունները. խաղադաշտ մտան Տիգրան Եսայանը, Արթուր Մկրտչյանը եւ ուրիշներ: Դաշտի տերերը մրցակցի դարպասը գրավելու մի շարք լավ հնարավորություններ ունեցան, սակայն դրանցից միայն մեկն օգտագործեցին:

Կարծում ենք, երկու թիմերի համար էլ այս խաղը բավականին օգտակար էր:

Մարզասերներին հիշեցնենք, որ Լիբանանի հավաքականը եւս մի խաղ կանցկացնի: Օգոստոսի 21-ին նրան «Հրազդան» մարզադաշտում կընդունի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը:

ԱՐՄԵՆ ՂԱՎԱԹՅԱՆ

Նաեւ՝ Հայաստանի հավաքականի մրցակիցները

Այսօր ստուգողական հանդիպումներ կանցկացնեն Եվրոպայի առաջնության ընտրական չորրորդ խմբում Հայաստանի մրցակից թիմերը:

Ռուսաստանի հավաքականը կհյուրընկալվի Շվեդիայում, որտեղ նրա մրցակիցը կլինի այդ երկրի ընտրանին: Ռուսաստանի թիմի, նրա կազմի մասին մեր ընթերցողներին արդեն հայտնել ենք:

Կիեւում Վրաստանի հավաքականին կընդունի ընտրական մրցաշարում մեր հակառակորդ Ուկրաինայի հավաքականը: Գլխավոր մարզիչ Վալերի Լոբանովսկին եւ ավագ մարզիչ Յոզեֆ Սաբոն թիմ են հրավիրել հետեւյալ ֆուտբոլիստներին. դարպասապահներ Ալեքսանդր Շովկովսկի («Դինամո», Կիեւ), Վալերի Վորոբյով («Տորպեդո», Մոսկվա), պաշտպաններ Վլադիսլավ Վաշչուկ, Ալեքսանդր Գոլովկո, Օլեգ Լուժնի (բոլորը «Դինամո» Կիեւ), Յուրի Վեռնիդուբ («Զենիթ», Սանկտ Պետերբուրգ), Վլադիմիր Միկիտին, Վլադիմիր Եզերսկի (երկուսն էլ «Կարպատներ», Լվով), Վիկտոր Սկրիպնիկ («Վերդեր», Բրեմեն, Գերմանիա), Միխայիլ Ստարոստյակ («Շախտյոր», Դոնեցկ), կիսապաշտպաններ Անդրեյ Գուսին, Յուրի Կալիտվինցեւ, Վիտալի Կոսովսկի, Դմիտրի Միխայլենկո (բոլորը «Դինամո», Կիեւ), Ալեքսանդր Եվտուշոկ («Կարպատներ»), Սերգեյ Կովալեց («Շախտյոր»), Ռոման Մաքսիմյուկ («Զենիթ»), հարձակվողներ Սերգեյ Կոնովալով, Սերգեյ Ռեբրով, Անդրեյ Շեւչենկո (բոլորը «Դինամո», Կիեւ), Սերգեյ Սկաչենկո («Տորպեդո»): Պահեստայինների թվում են Սերգեյ Բեժենարը, Էդուարդ Ցիխմեյստրուկը (երկուսն էլ ԲԿՄԱ, Կիեւ), Վլադիմիր Մուսոլիտինը («Վորսկլա», Պոլտավա), Յուրի Սելեզնյովը եւ Սերգեյ Պոպովը (երկուսն էլ «Շախտյոր»):

«Ուկրաինայի հավաքականն այժմ ուժեղ է, քան երբեւիցե: Խաղացողները գերազանց մարզավիճակում են, թիմը լավ մարզչական կազմ ունի», հայտարարել է Ուկրաինայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի առաջին փոխնախագահ Վիկտոր Բաննիկովը:

Եվրոպայի առաջնության ընտրական 4-րդ խմբի մեկ այլ մասնակից՝ աշխարհի չեմպիոն Ֆրանսիայի հավաքականն ընկերական խաղ կանցկացնի Ավստրիայի հավաքականի հետ, մրցակցի դաշտում: Թիմի նոր գլխավոր մարզիչ Ռոժե Լեմերը հայտարարել է, որ հավաքականի մի քանի ֆուտբոլիստներն այս անգամ կհանգստանան, իսկ նրանց փոխարեն ինքը Վիեննայում կփորձարկի նոր խաղացողների:

Հայտնի է դարձել, որ վնասվածքի պատճառով ավստրիացիների հետ խաղում հանդես չի գա աշխարհի առաջնության հերոսներից մեկը՝ դարպասապահ Ֆաբիեն Բարտեզը: Նրան կփոխարինի հավաքականի «հնաբնակ» Բեռնար Լաման:

ՖՈՐՄՈՒԼԱ-1

Հաղթեց Միխայել Շումախերը

Բուդապեշտում անցկացվեց «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմեքենաների աշխարհի առաջնության 12-րդ փուլը՝ Հունգարիայի Մեծ մրցանակի խաղարկությունը: Մրցարշավորդները հաղթահարեցին 77 շրջան, իսկ ընդհանուր մրցատարածությունը շուրջ 300 կմ էր:

Կրկին, ինչպես նախորդ փուլերում, հիմնական ծրգակցությունը ծավալվեց մի կողմից «Մակլարեն-Մերսեդեսի» ներկայացուցիչներ ֆինն Միկա Հակկինենի ու շոտլանդացի Դեւիդ Կուլթհարդի, մյուս կողմից գերմանացի Միխայել Շումախերի («Ֆերրարի») միջեւ:

Կարեւոր իրադարձությունները սկսվեցին եզրագծից 30 շրջան առաջ: Շումախերն առաջ անցավ նախ Կուլթհարդից, ապա Հակկինենից, որոնք իրենից առաջ էին մեկնարկել: Ու թեեւ հետագայում գերմանացի արշավորդը մի փոքր նույնիսկ շեղվեց հիմնական մրցուղուց, այնուամենայնիվ, շտկեց դրությունը եւ վստահ հաղթանակ հարավ: Երկրորդ տեղում է Դեւիդ Կուլթհարդը, երրորդում՝ կանադացի Ժակ Վիլնյովը:

Ընդհանուր հաշվարկում կրկին առջեւում է Հակկինենը, որը «հունգարիական» միայն 6-րդ տեղը գրավեց: Նա 12 փուլից հետո 77 միավոր է վաստակել: Աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Շումախերին հաջողվեց կրճատել միավորների տարբերությունը եւ նա միայն 7 միավորով է ետ մնում առաջատարից: Երրորդ տեղում է ընթանում Կուլթհարդը՝ 48 միավոր:

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Հայաստանից՝ երկու մասնակից

Երեկ Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում մեկնարկեց թեթեւ ատլետիկայի Եվրոպայի 17-րդ առաջնությունը: «Սպորտի թագուհու» մրցումներում հանդես կգան աշխարհամասի 44 երկրների 1330 ատլետներ:

Սպասվում է, որ հիմնական պայքարը կծավալվի Գերմանիայի, Ռուսաստանի, Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչների միջեւ: Իսկ մեդալներ ակնկալել կարող են ավելի քան երկու տասնյակ երկրների մարզիկներ:

Եվրոպական առաջնությունում Հայաստանը կներկայացնեն գյումրեցի երկու թեթեւատլետներ՝ հեռացատկորդ, Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը եւ եռացատկորդ Արմեն Մարտիրոսյանը: Էմմիյանը, որը, ի դեպ, վերջին տարիներս հիմնականում մարզվում է Ֆրանսիայում, մրցասպարեզ մտավ երեկ (մրցումներն ավարտվեցին ուշ երեկոյան), իսկ Մարտիրոսյանը կմրցի երեք օր անց՝ օգոստոսի 22-ին:

Միջին տարածության վազքում շատ բարձր են գնահատվում օլիմպիական կրկնակի չեմպիոնուհի Սվետլանա Մաստերկովայի հնարավորությունները.

Երեկ Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում մեկնարկեց թեթեւ ատլետիկայի Եվրոպայի 17-րդ առաջնությունը: «Սպորտի թագուհու» մրցումներում հանդես կգան աշխարհամասի 44 երկրների 1330 ատլետներ:

Սպասվում է, որ հիմնական պայքարը կծավալվի Գերմանիայի, Ռուսաստանի, Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչների միջեւ: Իսկ մեդալներ ակնկալել կարող են ավելի քան երկու տասնյակ երկրների մարզիկներ:

Եվրոպական առաջնությունում Հայաստանը կներկայացնեն գյումրեցի երկու թեթեւատլետներ՝ հեռացատկորդ, Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը եւ եռացատկորդ Արմեն Մարտիրոսյանը: Էմմիյանը, որը, ի դեպ, վերջին տարիներս հիմնականում մարզվում է Ֆրանսիայում, մրցասպարեզ մտավ երեկ (մրցումներն ավարտվեցին ուշ երեկոյան), իսկ Մարտիրոսյանը կմրցի երեք օր անց՝ օգոստոսի 22-ին:

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Սպասելիքներ կան

Օգոստոս ամիսը հարուստ է ըմբշամարտի մրցումներով:

ԱՄՆ-ի Պրիմ քաղաքում անցկացված ազատ ոճի ըմբշամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունից արդեն վերադարձել են մեր երեք մարզիկները: 60 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Բագրատ Առաքելյանը (Արագածոտնի մարզ, Փարպի) գրավեց 8-րդ տեղը, իսկ 52 կգ քաշային Սեւակ Բաղդյանը (Կոտայքի մարզ, Բալահովիտ) եւ 56 կգ քաշային Մարտին Բերբերյանը (Երեւան) բավարարվեցին 9-րդ տեղով:

Հուսանք, որ ավելի բարձր արդյունքներ ցույց կտան հունահռոմեական ոճի երիտասարդ ըմբիշները, որոնք հանդես կգան այսօր Կահիրեում մեկնարկող աշխարհի առաջնությունում: Եգիպտոս են մեկնել Հայաստանի չորս ըմբիշներ՝ Վահան Ջուհարյանը, Մովսես Կարապետյանը, Գեւորգ Հակոբյանը եւ Արա Դնոյանը: Հանրապետության թիմի մարզիչն է ոչ հեռու անցյալում ճանաչված ըմբիշ, աշխարհի չեմպիոն Աղասի Մանուկյանը:

Առաջնության հաղթողները հայտնի կդառնան օգոստոսի 23-ին:

Դրանից ընդամենը երկու օր անց [illegible] քաղաքում իրենց մրցավեճը կսկսեն հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի աշխարհի մեծահասակների առաջնության մասնակիցները:

Այստեղ Հայաստանը կներկայացնեն 3 մարզիկներ: ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Հարություն Խաչատրյանի գլխավորած եռյակն այստիպին է՝ Արմեն Թովմասյան (49 կգ քաշային կարգ), Արթուր Մարգսյան (58 կգ) եւ Եվրոպայի երիտասարդների անցյալ տարվա չեմպիոն Լեւոն Գեղամյան (85 կգ):

Մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունը, աշխարհի առաջնություններ գործուղելով այս ըմբիշներին, մեծ սպասելիքներ ունի: Մենք էլ հուսանք, որ Կահիրեից ու Հովլեից մեր մարզիկները կվերադառնան մեդալներով:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Պատանեկան ստուգատես

Օգոստոսի 21-30-ը Լատվիայի Յուրմալա քաղաքում կանցկացվի Եվրոպայի 15-16 տարեկան պատանիների առաջնությունը:

Մեր հանրապետությունից այդ կարեւոր ստուգատեսին կմասնակցեն 10 պատանի մարզիկներ: Ահա թե ովքեր հանդես կգան եվրոպական ռինգում. 45 կգ քաշային կարգ՝ Մխիթար Դավթյան (Երեւան, «Սեբաստիա» ակումբ), 48 կգ՝ Հարություն Թովմասյան (ՕՀՀՌԻ, «Հայաստան» մարզական միություն), 51 կգ՝ Էռնեստ Կարապետյան (Երեւան, ԲՀԴ), 54 կգ՝ Արման Պետրոսյան (ՕՀՀՌԻ), 57 կգ՝ Գեւորգ Հարությունյան (Գյումրի), 60 կգ՝ Հովհաննես Բարսեղյան (Էջմիածին), 66 կգ՝ Ժիրայր Գասպարյան (Երեւան, «Աշխատանքային հերթափոխ»), 69 կգ՝ Կարեն Խաչատրյան (Երեւան, «Աշխատանքային հերթափոխ»), 73 կգ՝ Հայկ Չիլինգարյան (Երեւան, ԲՀԴ), 81 կգ՝ Վահրամ Ղազարյան («Հայաստան» մարզական միություն): Հավաքականի ավագ մարզիչն է ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Ֆեդյա Ալեքսանյանը:

Ուրախալի է նշել, որ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությունը տարեցտարի ավելի մեծ ուշադրություն է հատկացնում պատանեկան սպորտին: Նշենք, որ եվրոպական նախորդ առաջնություններին անհամեմատ փոքր թվով պատանի բռնցքամարտիկներ մասնակցեցին Հայաստանից: Իսկ այս անգամ, ինչպես տեսնում եք, Յուրմալայի ռինգում հանդես կգան մեր հանրապետության 10 ներկայացուցիչներ:

Նշենք եւս մի կարեւոր հանգամանք. արդեն հայտնել ենք, որ 2001 թվականի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունը տեղի կունենա Երեւանում: Այդ մրցումներում հանդես կգան այսօրվա 15-16 տարեկան բռնցքամարտիկները: Այնպես որ Յուրմալայում անցկացվող առաջնության մասնակիցներից շատերին կտեսնենք Երեւանում:

Վերջում ավելացնենք, որ Լատվիա է մեկնել նաեւ անցյալում հանրահայտ բռնցքամարտիկ Սուրեն Ղազարյանը: Միջազգային կարգի մրցավարը կպաշտպանի եվրոպական առաջնության մենամարտերը:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱՔՈՒ

Օգոստոսի 15-ի հանրահավաքը՝ լրատվության միջոցների ուշադրության կենտրոնում

ԲԱՔՈՒ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդման, օգոստոսի 15-ին ընդդիմության անցկացրած բողոքի հանրահավաքը գտնվում է աշխարհի զանգվածային լրատվության միջոցների ուշադրության կենտրոնում: «Ասոշիեյթեդ պրես», «Ռոյթեր», «ԴՊԱ», ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունները դրան լայն տեղ են հատկացնում իրենց հաղորդումներում: Այդ գործակալությունների հաղորդումներում նշվում է, որ հանրահավաքին առնվազն 20 հազար մարդ էր մասնակցել: «Ասոշիեյթեդ պրեսի» տվյալներով, հանրահավաքի մասնակիցների թիվը 50 հազարից ավելի է եղել: Գործակալությունը նաեւ հաղորդել է, որ օրվա ընթացքում մոտ 300 մարդ էր ձերբակալվել: «Ռոյթերի» հաղորդման համաձայն, օրվա վերջին ձերբակալվածների մեծ մասն ազատ էր արձակվել:

«Ռոյթերը» հատկապես նշում է «Վահդատ» կուսակցության նախագահ Քերիմլիի այն խոսքերը, որ ընդդիմության դեմ ուժ գործադրելը ցույց է տալիս, թե ներկայիս վարչակարգը ինչքան է հեռու ժողովրդավարությունից: «Ռոյթերի» հաղորդման համաձայն, Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւը իր հեռուստաելույթում ասել է, թե այդ մարդիկ իրենց ժողովրդավարներ են համարում, մինչդեռ դա թելադրանք է, ինչը տեղ չունի Ադրբեջանում:

«Ասոշիեյթեդ պրեսը», վկայակոչելով «Ինտերֆաքս» գործակալությունը, գրում է, որ ոստիկանությունը մեկ ժամից ավելի շրջափակել էր Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի նախագահ Էլչիբեյի տունը, ջանալով խանգարել Էլչիբեյի մասնակցությանը հանրահավաքին: Բայց Էլչիբեյը գնացել էր հանրահավաքին: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, հանրահավաքում նա հայտարարել է, թե ինչպես որ ժողովուրդը քանդեց խորհրդային կայսրությունը, այդպես էլ կքանդի բռնապետությունն Ադրբեջանում: Նրա խոսքերով, ընդդիմությունը ճանաչում է միայն ժողովրդի ընտրած նախագահին:

«Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակցի հաղորդման համաձայն, հանրահավաքի մասնակիցները հանդես էին եկել արդարացի ընտրություններ անցկացնելու պահանջով: Նրանք հայտարարել էին, որ եթե իշխանությունները չընդառաջեն, ապա ընդդիմությունը օգոստոսի վերջերին կանցկացնի հերթական հանրահավաքը:

Այսպիսով, հնգամյա լռությունից հետո, Ադրբեջանի ընդդիմությանը հաջողվեց օգոստոսի 15-ին անցկացնել իր բազմամարդ հանրահավաքը: Թեեւ հանրահավաքն անցկացվել է ոչ թե «Ազատություն» հրապարակում, այլ քաղաքի սահմաններից դուրս, ընդդիմության ղեկավարները հավաստիացրել են, որ դրանից հետո ոչ միայն մոտոդրոմը, այլեւ ամբողջ Ադրբեջանը, Ստեփանակերտն էլ հետը կվերածեն «Ազատության» հրապարակի: Հանրահավաքում ելույթներից հայտնի դարձավ, որ ընդդիմությունը մտադիր է իր կամքը վերստին ցուցադրել օգոստոսի վերջերին-սեպտեմբերի սկզբներին: Եվ այս անգամ «Ազատություն» հրապարակում:

Անկարան ստեղծեց Ռուսաստանի իրադրության հետազոտման կոմիտե

ԱՆԿԱՐԱ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ֆինանսական շուկայի կայունացման ուղղությամբ Ռուսաստանի նախարարների կաբինետի երկուշաբթի օրը հայտարարած միջոցառումների առնչությամբ Թուրքիայում ստեղծվել է Ռուսաստանի իրադրության հետազոտման կոմիտե: Նրա կազմի մեջ մտել են Թուրքիայի կառավարության ղեկավար Մեսութ Յըլմազը, ֆինանսների նախարար Զեքերիա Թեմիզելը եւ Կենտրոնական բանկի ղեկավար Գազի Էրչելը:

Այս մասին հայտնած էկոնոմիկայի հարցերի գծով պետնախարար Գյունեշ Թաներն ընդգծել է, որ Ռուսաստանում թուրք կապալառուների մոտ հիմնախնդիրներ ծագելու դեպքում իր երկրի կառավարությունն անհրաժեշտ միջոցներ կձեռնարկի: Կոմիտեն, նշել է նա, «կհետեւի իրադրությանը, արագորեն եւ համապատասխան կարձագանքի դրան»:

«Ռուսաստանի ֆինանսական շուկայի ցնցումները կարող են լուրջ ազդել ազգային դրամական միավորի՝ լիրի նկատմամբ դոլարի փոխարժեքի աճի վրա, այս առնչությամբ ասել է ֆինանսների նախարարը: Միանգամայն բնական է, որ երկրում ծավալված ալիքը, որը մյուս երկրի հետ ունի վեց միլիարդ դոլարի ապրանքաշրջանառություն, ազդեցություն կունենա վերջինիս վրա»: «Սակայն դա, Թեմիզելի կարծիքով, լուծվող հիմնախնդիր է»:

ԵՐԵՎԱՆ

Ու՞մ են պատկանում շուկաները

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հավաստի աղբյուրների համաձայն Երեւանի հինգ՝ Մաշտոցի պողոտայի, 3-րդ մասի, ԳՈՒՄ-ի, Կոմիտասի եւ Նորքի զանգվածի (կամ Չեյթունի) շուկաների գնորդը Մոսկվայի կառավարության անդամ, «Ստեշինկա» կոնցեռնի նախագահ Լեւոն Հովհաննիսյանն է: Դրանց ընդհանուր արժեքը կկազմի մոտ 10 միլոն դոլար:

Բայց շուկաների տնօրեններն առաջարկում են դրանք վարձակալությամբ հանձնել կոլեկտիվի անդամներին, ասելով, որ ժամանակի ընթացքում ավելի մեծ գումարներ կհատկացվեն պետբյուջեին, քան միանվագ վաճառքի դեպքում: Բացի դրանից, Լեւոն Հովհաննիսյանը մտադիր է շուկաները համատեղ ձեռնարկություններ դարձնել, ինչը հետագայում հնարավորություն կընձեռի գումարները հանրապետությունից դուրս հանել: Մի վտանգ էլ կա՝ կստեղծվի կենտրոնական շուկաները տնօրինող մոնոպոլիա, որը ցանկացած ձեւով կարող է ներազդել գյուղմթերքների գների վրա:

Մինչ այժմ հստակորեն կարգավորված չէ վաճառքի իրավական կողմը: Հայկոոպի ընդհանուր ժողովում որոշվել է բոլոր շուկաներն օտարել, բայց ի՞նչ եղանակով՝ դեռ պարզ չէ: Այնուամենայնիվ, Մաշտոցի եւ ԳՈՒՄ-ի շուկաները մի անգամ արդեն աճուրդի են հանվել: Տնօրեններն այդ մասին իմացել են միայն թերթերից: Հայկոոպի նախագահ Ռաֆայել Բազոյանը նրանց պատասխանել է, որ միեւնույն է այդպիսի արժեքով դուք չէիք կարող գնել: 20 տոկոս իջեցնելով նախնական գները, 2-2,5 միլիոն դոլարով, շուկաներն առաջարկվել են կոլեկտիվի անդամներին: Պարզ է, որ կոլեկտիվն ի վիճակի չէ նման գումարներ վճարել:

Շուկաների տնօրենների կարծիքով, հարցն ընդհանրապես սխալ է դրված: Նրանց ասելով, Հայկոոպը դեռ պետք է ապացուցի, որ շուկաներն իրենն են ու հետո միայն վաճառքի հարց դնի: Նրանց տրամաբանությամբ, շուկաները հանրային սեփականություն են: Վեճերը լուծելու համար, ըստ կանոնադրության, Հայկոոպը պետք է գերատեսչական արբիտրաժ ունենա, բայց նման մարմին Հայկոոպում չկա: Իրենց իրավունքները պաշտպանելու համար շուկաների տնօրենները տարբեր ատյաններ դիմումներ են հղել, փաստաբան են վարձել, բայց մինչեւ հիմա չեն կարողանում հստակ պատասխան ստանալ՝ ո՞ւմ են պատկանում շուկաները:

ԳՈՒՅԺ

Հակոբ քահանա Կյոքչյան

Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի մամլո դիվանը գուժում է Միջին Գերմանիայի հայ համայնքների հոգեւոր հովիվ, Հայաստանյայց եկեղեցու բազմամյա սպասավոր Տ. Հակոբ քահանա Կյոքչյանի մահը սրտային տագնապի հետեւանքով: Տեր Հոր հարազատներին Նյու Յորքից ցավակցական հեռագիր է հղել Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ն, որը օգոստոսի 22-ին, ինչպես գրել էինք, 4 ամիս բացակայելուց հետո կվերադառնա Հայաստան շարունակելու հայրապետական առաքելությունը: Օգոստոսի 24-ին Վեհափառը կնախագահի Գերագույն հոգեւոր խորհրդի ընդլայնված նիստը:

Տ. Հակոբ քահանա Կյոկչյանի ընտանիքին նրա անժամանակ մահվան առիթով ցավակցական հեռագիր է հղել նաեւ Մայր աթոռի դիվանապետ Ներսես արքեպիսկոպոս Պոզապալյանը:

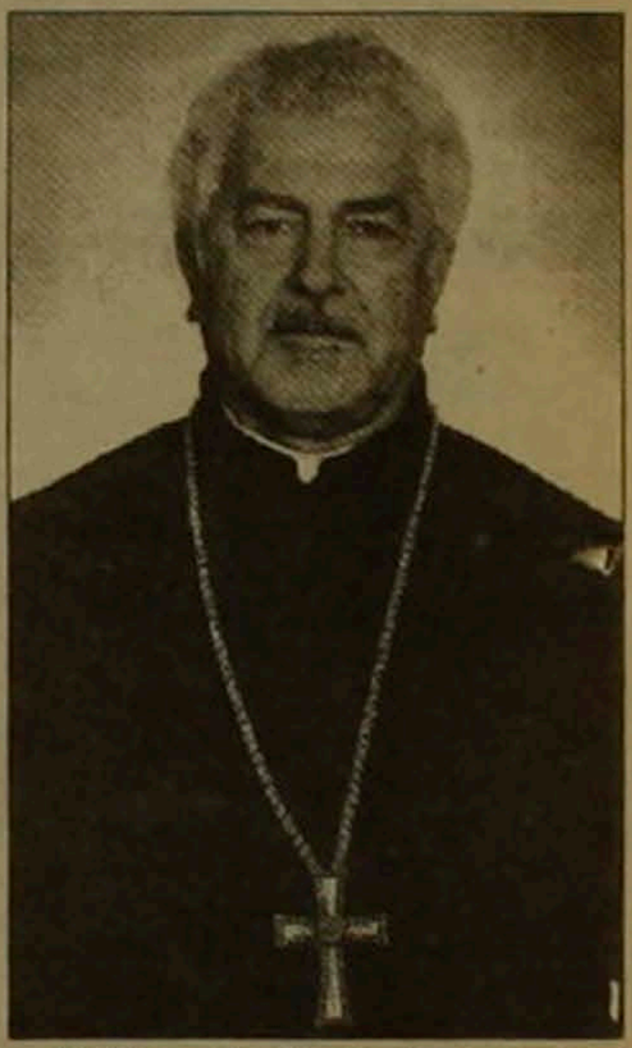

Տ. Հակոբ քահանա Կյոքչյանը ծնվել է 1938 թ., Բեյրութում, Կիլիկիայի Սիս քաղաքից Բեյրութ գաղթած ընտանիքում: 1946 թ. հանգուցյալի ընտանիքը տեղափոխվում է Հայաստան: 1956 թ. ավարտելով դպրոցը, պատանի Հակոբն ընդունվում է Ս. Էջմիածնի Հոգեւոր ճեմարան, որը հաջողությամբ ավարտելով 1961 թ., երջանկահիշատակ Վազգեն Ա կաթողիկոսի տնօրինությամբ մեկնում է Ռուսաց Պատրիարքարանի Զագորսկի ակադեմիան, ուր մեկ տարի ռուսաց լեզվի իմացության խորացմանը զուգընթաց ուսանում է նաեւ միջեկեղեցական հարաբերությունների ամրապնդման պարտավորությունները: Ապա ընդունվում է Մոսկվայի համալսարանի պատմության եւ հնագիտության բաժինը, որն էլ ավարտում է 1966 թ.՝ դիպլոմային աշխատանքի նյութ ունենալով «Ռուս-թուրքական պատերազմը եւ հայկական հարցի ծագումն ու Բեռլինի կոնգրեսը» թեման:

1967 թ. Հակոբ սարկավագն ընդունվում է Խորհրդային Միության գիտությունների արեւելագիտության ազգային ինստիտուտի միջազգային հարաբերությունների բաժինը: 1968 թ. Վազգեն Ա կաթողիկոսի հրավերով ստանձնում է Մայր աթոռի փոխ-դիվանապետի պաշտոնը եւ 7 տարի շարունակ բարեխղճությամբ կատարում իր պարտականությունները:

1973 թ. Վեհափառ Հայրապետի առաջարկով ձեռնադրվում է քահանա եւ ընտանիքի հետ մեկնում Հնդկաստան՝ որպես հնդկահայ գաղութի հոգեւոր հովիվ եւ Կալկաթայի մարդասիրական ճեմարանի դասախոս: 1978-81 թթ. վարում է նաեւ ճեմարանի տեսուչի պաշտոնը:

1982 թ. Տեր Հայրը վերադառնում է Մայր աթոռ եւ ստանձնում Էջմիածնի Ս. Հռիփսիմե եւ Ս. Շողակաթ վանքերի վանահայրությունը: Նույն տարին մեկնում է Լիբանան՝ ստանձնելու հոգեւոր հովվի պաշտոնը եւ դասավանդելու տեղի ՀԲԸ Միության դպրոցներում, սակայն պատերազմի պատճառով վերադառնում է հայրենիք:

1985 թ. Վեհափառ Հայրապետի հրահանգով մեկնում է Գերմանիա եւ ստանձնում Քյոլնի եւ Հյուսիսային Գերմանիայի հոգեւոր հովվի պարտականությունները, ուր 7 տարի ծառայելուց հետո տեղափոխվում է Ֆրանկֆուրտ՝ որպես տեղի հայ համայնքի հոգեւոր հովիվ:

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

«Nissan Bluebird» մակնիշի ավտոմեքենա՝ 1980 թ. արտադրության, ղեկը աջ կողմից, նորմալ վիճակում: Գինը՝ 600 ԱՄՆ դոլար: *Զանգահարել 58-24-83, 56-29-41 հեռախոսահամարներով* Գայանեին:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ, նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի: Զանգահարել 27-22-57 *ժամը 10-16*, 58-33-26 *ժամը 18-23*

Փ Ն Տ Ր Վ Ո Ւ Մ Է Վ Ա Ր Ձ Ո Վ

1 սենյականոց բնակարան 15-16 թաղամասերում: ***Հեռ.՝ 45-44-56 ԱՐՍԵՆԻՆ***

Վ Ա Ճ Ա Ռ Վ Ո Ւ Մ Է

4 սեն. սեփ. տուն, Ն. Շենգավիթ, 2-րդ փող., 7-րդ տուն, նկուղ, այգի 700 քմ, ***հեռ.՝ 44-97-40***

Ազգ ՕՐԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵՔ

1998 թ. սեպտեմբերի 1-ից կարող եք «Ազգ» բաժանորդագրվել զեղչ գներով, Հայմամուլի կրպակներում կամ Հայփոստի բաժանմունքներում:

ԶԵՂՉ ԳՆԵՐՈՎ

Ամսական բաժանորդագրություն՝ ~~2100~~ 2000 դր.

Եռամսյա բաժանորդագրություն՝ ~~6300~~ 5000 դր.

Վեցամսյա բաժանորդագրություն՝ ~~12600~~ 9000 դր.

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ: ☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կվտ	2.5 կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կվտ	3.0 կվտ	6.1 ժ	

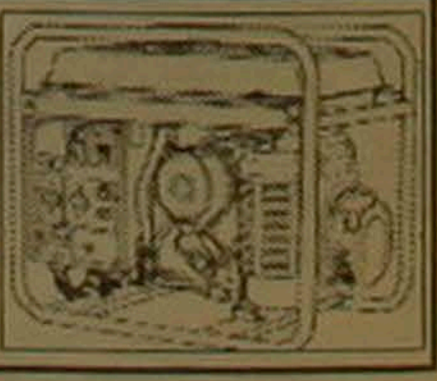

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրքերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 888 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրված է տպագրության 18. 08. 1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@